

ଚିତ୍ରଭାବନା ଚିଠିବହି (ଦ୍ୱିତୀୟ)

ସଂକଳକ : ଆଶିଷ ପାଠୀ

ସୁହୃଦ୍‌ଗୋଷ୍ଠୀ, ଓଡ଼ିଶା

ଚିତ୍ରଭାଷା ଚିଠିବହି (ଦ୍ୱିତୀୟ)

ସଂକଳକ : ଆଶିଷ ପାଠୀ

ସୁହୃଦ୍‌ଗୋଷ୍ଠୀ, ଓଡ଼ିଶା

ଚିତ୍ତଭାଇଙ୍କ ଚିଠି ବହି (ଦ୍ଵିତୀୟ)

ସଂକଳକ : ଆଶିଷ ପାଠୀ

ପ୍ରକାଶକ : ସୁହୃଦ୍‌ଗୋଷ୍ଠୀ, ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶନ : ମାର୍ଚ୍ଚ, ୨୦୧୭

ମୁଦ୍ରଣ : ଶାରଦା ପ୍ରେସ୍, ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ, ବ୍ରହ୍ମପୁର

ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୨୦/- ମାତ୍ର

Chittabhainka Chithibahi (Dwitiya)

Compiled by : Asish Pathy

Publisher : Suhrudgosthi, Odisha

First Publication : March, 2017

Printing : Sarada Press, Industrial Estate, Brahmapur

Price : Rs. 20 Only

ଯୋଗାଯୋଗ ଠିକଣା : ଆଶିଷ ପାଠୀ, କୁମାରପଲ୍ଲୀ,
ଆଳୋଲି, ବ୍ରହ୍ମପୁର – ୭୬୦୦୧୦

ଫୋନ – ୯୪୩୭୧୪୦୧୧୦

E-mail : asish0900@gmail.com

ମୁଖବନ୍ଧ

ଚିରଭାଇଙ୍କଠୁ ସାଜଛତା ହେବା ୧୯୫୮-୨୦୧୫ ଦୀର୍ଘ ସତାବନ ବର୍ଷ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହା ଭିତରେ କେତେକ ଚିଠି ପାଣିଖାଇ ଓ କେତେକ ପୋକଖାଇ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଯେତିକି କାମ ଚଳିଲା ଭଳି ଅକ୍ଷତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଶିଷଭାଇଙ୍କୁ ଦେଲି । ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଉଥିବାରୁ ଖୁବ୍ ହାଲୁକା ଅନୁଭବ କଲି । ମୋ'ର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାମରେ ଲାଗିଲା ଭଳି କାଗଜାତ ଯେତେବେଳେ ଖୋଜି ବସେ ସେହି ଅବସରରେ କାଗଜ ବିତା ଭିତରୁ ଚିରଭାଇଙ୍କ ହାତଲେଖା ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ପାଇଗଲେ ଆଗ ସେଇଟିକୁ ପଢ଼ି ବସେ, ସ୍ୱର୍ଗପୁଞ୍ଜ ଅନୁଭବ କରେ । ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକୁ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ଅନାଇ ରହେ । ଭାବାନ୍ତର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ପୁଣି ମୋ' କାଗଜାତ ଖୋଜା କାମରେ ଲାଗିଯାଏ ।

ଚିଠି ଲେଖିବାଟା ଚିରଭାଇଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାମ ଥିଲା । ସାନ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ମଧ୍ୟ ଚିଠି ଲେଖୁଥିଲେ । ଚମ୍ପତିମୁଣ୍ଡା ଜୀବନ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଢୁଥିବା ବେଳର କଥା । ଅପରାହ୍ନ ଚିରଭାଇଙ୍କ କ୍ଲାସକୁ ଗଲାବେଳେ କ୍ଲାସ୍ ତ ତାଙ୍କର ବସାଘରେ ହେଉଥିଲା, ଅନେକ ଦିନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଁ ସେ କିଛି ଲେଖାଲେଖି କାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ଆମକୁ ଦେଖି କହନ୍ତି, ଅନେକ ଗୁଡାଏ ଚିଠି ଲେଖିବାର ବାକୀ ଥିଲା । ତେଣୁ ମୁଁ ଆଉ ବିଶ୍ରାମ ନେଇପାରି ନାହିଁ । ଦଶ ମିନିଟ୍ ବସ, ତା'ପରେ କ୍ଲାସ୍ କରିବା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଇଠି ସପ ଉପରେ ଶୋଇପଡ଼ନ୍ତି ଏବଂ କିଛି କ୍ଷଣ ପରେ ଉଠିପଡ଼ି କ୍ଲାସ୍ ନିଅନ୍ତି । ଚିଠି ଦେଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଚିଠି ଦେବେ ଉତ୍ତରରେ । ଏହା ତାଙ୍କର ସ୍ୱକୀୟ ଗୁଣ । ଶେଷ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ମୁଁ ପାଇଲି ନାହିଁ, ତେଣୁ ତାଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷତ୍ ବେଳେ ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠାଇ କହିଲି, ଆପଣଙ୍କ ଠାରୁ ଚିଠି ପାଇଲି ନାହିଁ । ସେ କହିଲେ, ଚିଠି ଦେବା ପାଇଁ ଆଉ ସମୟ ମିଳୁନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଷ୍ଟାଣ୍ଡିନେଭିଆର ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହ କର୍ମାନ ଓ ପ୍ରାନ୍ତ ଯାଏଁ ତଥା ଆମେରିକା ଇସ୍ରାଏଲ ଓ ଚିନ୍. ଯାଏ ପୃଥିବୀର ସବୁଠି ସେ ସମ୍ପର୍କର ତୋର ଲଗାଇଛନ୍ତି । “ଇଉରୋପକୁ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧି ଯାଇଥିଲି । ସେଠାକାର ମଣିଷ ସହିତ ମିତ ବସିବାକୁ ଯାଇଥିଲି” ବୋଲି ସେ ଯାହା ଲେଖିଛନ୍ତି ତାହାର ଦ୍ୱିଗୁଣି ନାହିଁ । ଯେଉଁଠିକି ଯାଇଛନ୍ତି କୌଣସି ପରିବାରରେ ହିଁ ରହିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଭାଷା ଶିଖିଛନ୍ତି । ଶେଷରେ ସେହି ପରିବାରର ଜଣେ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ତାଙ୍କରି ଚିଠିରୁ ମୁଁ ଅନେକ ପ୍ରେରଣା ଆଣିଛି । ତାଙ୍କର ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତହିଁରୁ ଅନେକ ଶିକ୍ଷା ମିଳିଥାଏ, ଆଗକୁ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ବଳ ମିଳିଥାଏ । ନିରସ ମନରେ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର କରାଏ । ଚିଠି ଲେଖିବାକୁ ସେ ଅନ୍ୟକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରନ୍ତି । ଆଶା କରେ ପୁସ୍ତକଟିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ନିଶ୍ଚୟ ପାଠକ ମନରେ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର କରିବ, ବାଟ ଚାଲିବାର ପ୍ରେରଣା ଦେବ । କାରଣ ଏହା ରୋହିତର ଚିଠି ।

୨୩.୧୨.୨୦୧୬, ମାନପୁର

ଶ୍ୟାମ୍ ଜୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ

ଦ୍ଵିତୀୟ କଥନ

ଚିଠି ବହିର ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ ପ୍ରକାଶ ପାଇବାର ଏମଧ୍ୟରେ ଛଅ ମାସ ବିତିଗଲାଣି, ଅଥଚ ଅନେକ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିପାରିନାହିଁ । ପରିଚିତ ଓ ଅପରିଚିତ ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କର ବହୁ ଚିଠି ମୋ' ପାଖରେ ଗଚ୍ଛିତ ଅଛି । ଯେଉଁ ବନ୍ଧୁମାନ ଏତେ ବିଶ୍ଵାସ ଓ ଭରସାର ସହ ସେମାନଙ୍କର ସେହିସବୁ ସମ୍ପର୍କକୁ ମୋ ହାତରେ ଦେଇଛନ୍ତି, ସେସବୁକୁ ଛାପା ଅକ୍ଷରରେ ସଂକଳନ କରିବାରେ ମୁଁ କେତେଦୂର ଯୋଗ୍ୟ ହେବି ଜାଣେ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ସେମାନଙ୍କର ସେହି ବିଶ୍ଵାସ ଓ ଭରସାକୁ ମୋ'ର ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇଛି । ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ସଂଗ୍ରହରେ ସହଯୋଗ କରିଛନ୍ତି, ବିଶେଷ କରି ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଆଶ୍ରମର ସାଧକ ଶ୍ରୀ ଭୂପାଳଚନ୍ଦ୍ର ମାହାନା ଏବଂ ମୋ'ର ଅନୁଜ ପ୍ରତିମ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଚନ୍ଦନ କୁମାର ସିଂହଙ୍କୁ ମୋର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇଛି ।

ଏହି ସଂକଳନଟିରେ ଚିତ୍ରଭାଇଙ୍କର ୧୯୬୬ରୁ ୧୯୭୮ ମଧ୍ୟରେ ଲିଖିତ ଚିଠି ସବୁକୁ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଏଥିରେ ଚିତ୍ରଭାଇଙ୍କର ଛାତ୍ର ତଥା ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ରର ଶିକ୍ଷକ ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କ ସହ ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେଉଁ ମହାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକୁ ଆରମ୍ଭ ଓ ପ୍ରଚଳନ କରିବାରେ ଆଗରେ ରହିଥିଲେ, ଶ୍ରୀପ୍ରସନ୍ନ ଓ ବାବାଜୀ ମହାରାଜଙ୍କର କେତୋଟି ପତ୍ର ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।

ଶ୍ରୀନୀଗୋପାଳ ପାଲିତ (ବାଦଲ ଭାଇ) ଯାହାଙ୍କର ଚିଠିଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ଵିତୀୟ ଖଣ୍ଡରେ ଦେଖିପାରିବା, ସେ ଇତିମଧ୍ୟରେ ଆଉ ସଶରୀରେ ନାହାନ୍ତି, ଅଥଚ ଆମ ପାଖେ ପାଖେ ରହି ଆମକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଛନ୍ତି । ଆମେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇବା ।

ଏଇ ସଂକଳନଟିକୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଓ ପୂଜ୍ୟ ବାବାଜୀ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଓ ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନଙ୍କ ନାମରେ ସମର୍ପଣ କରିବା । ସେ ଦୁହେଁ ଚିତ୍ରଭାଇଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଭାବରେ ବୁଝିପାରିଥିଲେ, ଚିହ୍ନି ପାରିଥିଲେ । ଏବଂ ଚିତ୍ର ଭାଇ ମଧ୍ୟ ସେ ଦୁହେଁଙ୍କ ପାଖରେ ଅନ୍ତର ଖୋଲି ସବୁ କଥା ପ୍ରକାଶ କରିପାରୁଥିଲେ ଓ ପରାମର୍ଶ ନେଇ ପାରୁଥିଲେ । ସେହି ଦୁହେଁଙ୍କୁ ଆମେ ସଭକ୍ତି ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇବା ।

ଆଶିଷ ଭାଇ

୬୮. ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ, ରେମୁଣା ହାଇସ୍କୁଲ ।

ଆଗ୍ରା, ୨୨।୯।୬୬

ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଅନେକ ଦିନୁ ଚିଠି ଦେଇ ନଥିଲି ବୋଲି ତୁମ ମନରେ ଯଦି କୌଣସି ଦୁଃଖ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ସେହି ଦୁଃଖକୁ ପୋଛି ପକାଇବ ।

ତୁମର ପଢ଼ାପଢ଼ିରେ ଅସୁବିଧା ହେଉଛି ବୋଲି ଜାଣି ଭାରି ଖରାପ ଲାଗିଲା । ଛୁଟୀରେ ମୁଁ ତୁମକୁ ଘରେ କିପରି ଗଣିତ କରିବାକୁ ହୁଏ, ତାହା ବତେଇ ଦେଇଥିଲି । ଯେତେ କଷ୍ଟ ଲାଗୁ ପଛକେ, ତୁମେ ସେହି ଅଭ୍ୟାସ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ଇଂରାଜୀ ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରିବାରେ କୌଣସି ଅବହେଳା କରିବ ନାହିଁ । ଏହି ବର୍ଷଟା ଭଲକରି ପରିଶ୍ରମ କରି ମୂଳଦୁଆକୁ ମଜବୁତ କରିପାରିଲେ ହାଇସ୍କୁଲ ପରୀକ୍ଷା ଯାଏ ପାଠ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ସହଜ ହୋଇଯିବ । ତେଣୁ ପାଠକୁ ନଡ଼ରି ପାଠପ୍ରତି ଆପଣାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବ । ମନ ଭଲ ଥିଲେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଭଲ ରହିବ ।

୬୯. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିଗୋପାଳ ପାଲିତ୍, ଶିକ୍ଷକ, ଜାମଜା ସରକାରୀ ହାଇସ୍କୁଲ ।

ଆଗ୍ରା, ୨।୧୦।୬୬

ପରୀକ୍ଷାରେ ଏତେ ଭଲଭାବରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ତୁମକୁ ମୋର ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଉଛି । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ତ ଜାଣ, ଚିରଭାଇ ଅଳପକରେ ସବୁଷ୍ଟ ହେବା କଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ସେ ଯେତିକି ପାଆନ୍ତି, ତା'ର ତିନି ସେତିକି ଚାହାନ୍ତି । ତେଣୁ, ମୋ'ର ମତରେ ଏହିଠାରୁ ତୁମର ସଫଳଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏହାପରେ ଅନ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ ହେଉ । ଘରୋଇ ଭାବରେ ଆଇ.ଏ. ପରୀକ୍ଷା ଦେବାର ସୁଯୋଗ ତୁମକୁ ଶିକ୍ଷକ ହିସାବରେ ମିଳିବ କି ?

ଆଉ ଅନ୍ୟ ଭାଇମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ଥିଲେ ସେମାନଙ୍କର ଖବର ମଧ୍ୟ ଜଣାଇବ । ତ୍ରିନାଥ, ବୈଦ୍ୟନାଥ ଓ ବସୁଦେବଙ୍କର ଖବର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଇ ପାରିନାହିଁ । ଏହାପରେ କିଛି ଲେଖାଲେଖି ଆରମ୍ଭ କରିବା କଥା ବିଚାରୁଛ କି ?

୭୦. ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ବନାରସ, ୨୦।୧୦।୬୬

ଜଣେ ବିଦେଶୀ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଭାରତର କେତୋଟି ସ୍ଥାନ ଦେଖାଇବାର ଦାୟିତ୍ୱ ମୋ' ଉପରେ ପଡ଼ିଛି । କାଲି ହାଇଦ୍ରାବାଦରୁ ଆମେ ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଆସିଲୁ, ଆଜି ପୁଣି ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ବସି ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ । ଏଠି ବର୍ତ୍ତମାନ ୪ ଦିନ ରହିବୁ ।

ତୁମର ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ତୁମ ପ୍ରତି ଏପରି ହିଂସ୍ର ବ୍ୟବହାର କଲେ ବୋଲି ଜାଣି ଭାରି ଦୁଃଖ ହେଲା । ତୁମେ ପରା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଶିକ୍ଷକ ହେବ ? ଏପରି ବ୍ୟବହାର ତୁମେ ଯେପରି କଦାପି ନକର, ସେଥିଲାଗି ବର୍ତ୍ତମାନଠାରୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିନିଅ । ଆମ ଦେଶରେ ଅନେକ ଅସୁନ୍ଦର ଓ ଖରାପ କଥା ରହିଛି, ବଡ଼ ହୋଇ ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ଛୁଟୀରେ କିଛି ପଢ଼ାଶୁଣା କରିଥିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି ।

୭୧. ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ, ରେମୁଣା, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଆଗ୍ରା, ୧୮।୧୧।୬୭

ଛୁଟୀରେ ତୁମେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ସ୍ଥାନ ବୁଲି ଆସିଲ ଜାଣି ଖୁସୀ ହେଲି । କିଛି ପଢ଼ାପଢ଼ି କରିବାକୁ ଛୁଟୀରେ ମଧ୍ୟ ସମୟ ମିଳିଥିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । ଆସନ୍ତା ପରୀକ୍ଷାର ଫଳ ଦେଖିଲେ ତାହାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିବ ।

ଆଜି ଡାକରେ ତୁମ ନାମରେ ୨୦ ଟଙ୍କା ପଠାଇଲି । କିଛି ଲୁଗାପଟା କରିନେବ । ଆଗରୁ ସୁବିଧାକରି ପଠାଇ ପାରିନଥିଲି । ଆରବର୍ଷ ପରି ଏବର୍ଷ ତୁମର ଦେହ ଖରାପ ଯେପରି ନହୁଏ । ସେଥିପ୍ରତି ଯତ୍ନଶୀଳ ରହିଥିବ ।

୭୨. ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ

ଆଗ୍ରା, ୪।୧।୬୭

ଏହା ଭିତରେ ତୁମେ ପରୀକ୍ଷା ସାରି ଘରକୁ ଯାଇଥିବ ଓ ଛୁଟୀପରେ ପୁଣି ସ୍କୁଲକୁ ଆସିବଣି ବୋଲି ଅନୁମାନ କରୁଛି । ପରୀକ୍ଷା ନମ୍ବର ବାହାରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟରେ କେତେରୁ କେତେ ନମ୍ବର ରହିଛି, ମୋ' ପାଖକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଲେଖିବ । ବାର୍ଷିକ ପରୀକ୍ଷାରେ ଆହୁରି ଭଲ କରିବାର ଯୋଜନା ଭଲ, ସେଥିଲାଗି ଏକଦିନୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ତୁମେ ସମସ୍ତେ ବଢ଼ିଆ ପାଠ ପଢ଼ି ସୁମଣିଷ ହୋଇ ବାହାରିବ ଓ ଆମ ଦେଶର ନାନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀରପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ବୋଲି ମୁଁ ଆଶା କରୁଛି ।

୭୩. ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ

ଆଗ୍ରା, ୭।୨।୬୭

ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ଦିନ ସକାଶେ ମୁଁ ଓଡ଼ିଶା ଯାଇଥିଲି । ତେଣୁ ଫେରି ତୁମର ଚିଠି ପାଇଲି । ଏହି ଯିବା ଆସିବାରେ ମୋ'ର ମାସିକ ବଳକା ଟଙ୍କାସବୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଗଲା । ପୁଣି ମୋତେ ମାର୍ଚ୍ଚ ପହିଲା ତାରିଖରେ କଟକ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମାର୍ଚ୍ଚ ୬ ତାରିଖରେ ମୋ' ନିଜର ବିଭାଘର ହେଉଛି । ତୁମର ଛୁଟୀ ଥିଲେ ତୁମକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବାକୁ କହିଥାନ୍ତି । ଏହିସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତୁମ ପାଖକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କିଛି ଟଙ୍କା ପଠାଇବା ଆଦୌ ସମ୍ଭବ ହେବନାହିଁ । ପରେ ନିଶ୍ଚୟ ପଠାଇବି ।

ତୁମର ପରୀକ୍ଷାଫଳ ବାହାରିବା ମାତ୍ରକେ ମୋତେ ଜଣାଇବ । ମୁଁ ସେଥିଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିବି ।

୭୪. ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ

ଆଗ୍ରା, ୩୦।୩।୬୭

ମୁଁ ଓ ତୁମର ଭାଇଜନବୋହୂ ଗତ ୧୯ ତାରିଖରେ ଏଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲୁ । ତୁମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟ ଦେଇ ପରୀକ୍ଷାଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛ ଜାଣି ଅତିଶୟ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲି । ପରୀକ୍ଷାରେ ଭାରି ଭଲ ହେବା ଦରକାର ।

ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁରେ ତୁମର ଭାଉଜୋଡ଼ ହୁଏତ ବୁର୍ଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବେ । ତୁମେ ବୁର୍ଲା ଆସିଲେ ଦେଖା ହୋଇପାରିବ । ସେ କଟକ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ପାଠ ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଋତୁ ପରେ କଲେଜକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆସନ୍ତା ମାସରେ ମୁଁ ଦରମା ପାଇଲେ ତୁମର ପ୍ୟାଣ୍ଟ କମିକ କଥା ବୁଝାହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପରୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାଲି ପାଠରେ ମନଦିଅ ।

୭୫. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଆଗ୍ରା, ୪।୪।୬୭

ନାନାପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ଥ ତୁମର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରୁ ସମୟ ବାହାର କରି ତୁମେ ଯେ ବାଗଲପୁର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବାକୁ ବିଚାର କରୁଥିଲ, ଏହା କେବଳ ତୁମ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ହିଁ ପରିଚୟ ଦେଉଛି । କୌଣସି ଏକ ଲୋଭର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ମୁଁ ମାନପୁରକୁ ଦଉଡ଼ିଆସେ । ତେଣୁ ମୋ' ବାହାଘର କୋଳାହଳ ଭିତରେ ମାନପୁରିଆଙ୍କୁ ପାଇଥିଲେ ମୁଁ କେତେ ଖୁସୀ ହୋଇଥାନ୍ତି, ତୁମେ ଅନୁମାନ କରିପାରିବ ।

ଏଥର ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁରେ ମୁଁ ବୁର୍ଲା ନିଶ୍ଚୟ ଯିବି । ତା'ପରେ ମୋତେ ସିଧା କୋରାପୁଟ ଯିବାକୁ ହେବ । ସାଙ୍ଗରେ ଦୁଇଜଣ ଆମେରିକୀନ୍ ବନ୍ଧୁ ରହିଥିବେ । ଉଷା ଏଠାରୁ ମୋ' ସହିତ ବାହାରି ବୁର୍ଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବ । ତା'ପରେ ତାକୁ ସିଧା କଟକ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କାରଣ ମେ ମାସ ୧୫/୧୬କୁ ତାକୁ କଟକ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯୋଗଦେବା କଥା ।

୭୬. ଶ୍ରୀ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର

ଆଗ୍ରା, ୨୫।୪।୬୭

ଏବର୍ଷ ମାନପୁର ଯାଇପାରିଲା ଭଳି ଦିଶୁନାହିଁ । ଆମେରିକୀନ୍ ବନ୍ଧୁ ତ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବେ । ଉଷା ମଧ୍ୟ ମୋ ସହିତ ବୁର୍ଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବ । ତେଣୁ ସେ ସିଧା କଟକ ଯାଇ କାମରେ ଯୋଗଦେବ । ମୋତେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ବୁଲାବୁଲି ସାରି କଟକ ଫେରିବାକୁ ହେବ । ବାହାଘର ପରେ ସେ ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ରହିବ ଓ ମୁଁ ମଜାକରି ବୁଲୁଥିବି, ଏହା ଆଦୌ ଭଲ ହେବନାହିଁ । ... ୧୩ ତାରିଖ ଦିନ ତୁମେ ଖାତାପତ୍ର ନେଇ ଅବଶ୍ୟ ବୁର୍ଲା ଆସିବ । ବ୍ୟାଗଜନା ପ୍ରଭୃତି ମଧ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିବ ।

୭୭. ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ଗଣ୍ଡିଆପାଲି, ମାନପୁର ।

ଆଗ୍ରା, ୨୯।୮।୬୭

ରେମୁଣ୍ଡାରେ କୌଣସି ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ତୁମ ପ୍ରତି ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ ତୁମେ ଯାହା ଲେଖିଛ, ତାହା ମୁଁ ଖୁବ୍ ଭଲ ରୂପେ ବୁଝିପାରୁଛି । ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲ ବା ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ରୁଷି ତତ୍କାରା ଯଦି ତୁମର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ତାହା ଅତି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ହେବ । ସେଥିରେ ତୁମର ହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ କ୍ଷତି ହେବ । ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିଶୋଧ

ଆପଣା ଉପରେ ନେଲାପରି ହେବ । ଗାଆଁରେ ରହି ଘରୋଇ ଭାବରେ ପାଠ ପଢ଼ିବାର ଅର୍ଥ ତୁମେ ନିଜେ ବୁଝିପାରୁଥିବ । ତୁମର ପାଠପଢ଼ା ବିଷୟରେ କେଉଁଠି ଠିକ୍ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ବଡ଼ ମନଦୁଃଖରେ ରହିବି ।

୭୮. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଆଗ୍ରା, ୧୦।୯।୬୭

ତୁମମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଓ ଅନୁଭୂତି ଭିତରେ ଚମ୍ପତିମୁଖା ବହୁରହିଛି, ଏହାହିଁ ମୋ'ର ହୃଦୟକୁ ଭରିଦେଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ମୁଁ ସିନା କାହାର ଅନୁରୂପ କିଛି କରିପାରିଲି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତୁମେମାନେ ତ ରହିତ । ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଯଦି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଭିତରେ ଜୀବନ୍ତ ଓ ଆପଣାର ହୋଇ ରହିଲା, ତେବେ ଶିକ୍ଷକ ପକ୍ଷରେ ତାହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସୌଭାଗ୍ୟ ନୁହେଁ କି ?

୭୯. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଆଗ୍ରା, ୧୧।୧୧।୬୭

‘ଶିଳାତୀର୍ଥ’ ତୁମକୁ ଭଲଲାଗିଲା, ଆନନ୍ଦ ଦେଲା – ଏହାହିଁ ବଡ଼କଥା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖକ ପାଠକ ପାଖରୁ ଏହିକଥା ଆଶାକରେ ଓ ତା’ର ଲେଖା ଜରିଆରେ ସେ ପାଠକ ପାଖରେ, –ହୃଦୟର ଅତି ପାଖରେ, –ଆପଣାର ମଣିଷ ପରି ଘଡ଼ିଏ ଯାଇ ବସି ଆସିବାର ଲାଜସା ରଖିଥାଏ । ତାକୁ ସେତିକି ଅବସର ମିଳିଲେ ସେ ନିଜର ଲେଖକ ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ହେଲା ବୋଲି ଅନୁଭବ କରେ ।

ସକାଳର ସୂର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଯାହାର ଦିନମାନର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ସିଏ ଅସୁସ୍ଥ ହେବାକୁ ଯିବ କାହିଁକି ?

୮୦. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

କଟକ, ୨୭।୧୨।୬୭

କାଲି ତୁମ ଭାଇଜୋଉ ଓ ମୁଁ ଖବରକାଗଜକୁ ଘନଶ୍ୟାମବାବୁଙ୍କ ଶ୍ରାଦ୍ଧାହ- ବିବରଣୀ ପଢ଼ିଲୁ । ମାନପୁର ଗ୍ରାମ ପରିବାର ମୋ’ର ଏତେ ଆପଣାର ହୋଇଯାଇଛି ଯେ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେହି ଗାଆଁର ସମସ୍ତ ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ନିଜକୁ ଭାଗୀ ବୋଲି ଅନୁଭବ କଲିଣି । ... ତେଣୁ ମୁକ୍ତ ହେଲେ ଓଡ଼ିଶା ଆସିବି ବୋଲି ମନ କରିଛି । ଭଗବାନଙ୍କର ଯାହା ଇଚ୍ଛା ଥିବ ତାହାହିଁ ହେବ । ଓଡ଼ିଶାକୁ ବେକାର ହୋଇ ଆସିବି । ବେକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କେଉଁଠି କୌଣସି କାମ ସମ୍ଭବ ହୁଏନାହିଁ, ତୁମେ ଜାଣିତ ।

୮୧. ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ଦଶମ (ଖ) ରେମୁଣା ହାଇସ୍କୁଲ ।

ଆଗ୍ରା, ୪।୯।୬୮

ଏହି ବରଷଯାକ ମୁଁ ଖାଲି ଓଡ଼ିଶାରୁ ଆଗ୍ରା ଓ ଆଗ୍ରାରୁ ଓଡ଼ିଶା ହେଉଛି ବୋଲି ନିୟମିତ ଭାବରେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିପାରୁନାହିଁ । ତୁମେ କିଛି ଖରାପ ଭାବିବ ନାହିଁ ।

ଆରବର୍ଷଟା ଦୁମେ ପାଠ ନପଢ଼ି ଘରେ ବସିଲ, ସେଥିଲାଗି ମନରେ ଭାରି ଦୁଃଖ ହୋଇଥିଲା । ପୁଣି ଦୁମେ ପାଠ ଆରମ୍ଭ କଲଣି ଜାଣି ସେହି ଦୁଃଖ ଅଧେ ଦୂର ହୋଇଗଲା । ଏ ବର୍ଷ ପରୀକ୍ଷାରେ ଭଲ ଫଳ ଦେଖାଇଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୂର ହେବ । ମୋ'ର ଏହି କଥାକୁ ଭୁଲିବ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଆଗରୁ କହିଚି, ଦରିଦ୍ର ଘରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଚ ବୋଲି ଅଳସୁଆ ହୋଇ ଭାଗ୍ୟ ପାଖରେ ପରାସ୍ତ ହୋଇଯିବ ନାହିଁ । ନିଜର ଭାଗ୍ୟ ନିଜେ ଗଢ଼ିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ଉପାସ ରହି ମଧ୍ୟ ତଥାପି ପାଠ ପଢ଼ି ନିଜର ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଗୁଣର ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ହେବ । ଦୁମେ ଜାଣିଚ, ଯାହାକୁ ମୁଁ ସାନଭାଇ କହେ, ତା'ଠୁଁ ଅନେକ ଅଧିକ ଦାବା କରିଥାଏ ।

୮୨. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

. ୧୨୮

ଯେଉଁମାନେ ବରଷକୁ ଥରେ ଲେଖାଏଁ ଅସୁସ୍ଥ ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଖାଲି ଫାଙ୍କି ଦିଅନ୍ତି । ଜୀବନକୁ ଫାଙ୍କି ଦିଅନ୍ତି, ପରିବାରକୁ ଫାଙ୍କି ଦିଅନ୍ତି, ଚାଷୀ ପରିବାରରେ ଚାଷକୁ ଫାଙ୍କି ଦିଅନ୍ତି ଓ ସର୍ବୋପରି ଆପଣାକୁ ଫାଙ୍କି ଦିଅନ୍ତି ।

‘ସମାଜ’ ବହିଟି ମାନପୁରରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି, ଜାଣି ଖୁସୀ ହେଲି । ଖାଲି ମାନପୁର ଗାଆଁର ଟୋକାଳ ମନରେ ତାହାକୁ ପଢ଼ି ନିଆଁ ଲାଗି ନଗଲେ ହେଲା । ମତାମତ କହିଲେ ପ୍ରଶଂସାକୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ । ଅନୁପ୍ରବେଶ କରିପାରିଲେ ମତାମତ ଦେଇପାରିବ । ଏବଂ ଚମ୍ପରିମୁଣ୍ଡାରେ ବଢ଼ିଥିବା ବନ୍ଧୁମାନେ ପରସ୍ପରର ଅନୁପ୍ରବେଶ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ତ ଆଉ କିଏ କରିପାରିବ ?

ପୁଅ ଭଲ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ବାପଠାରୁ କହ ଦୁଃଖ ହେବାପରି ଲାଗୁଛି । ମୋ'ଭଳି ସେ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ହୋଇ ସଂସାରରେ ଗୋଟାଏ ସମସ୍ୟା ହୋଇ ଠିଆ ନହେଲେ ରକ୍ଷା ।

ବଡ଼ଝିଅ କିପରି ପଢ଼ୁଛି ? ଛୁଆ ବଡ଼ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚାଷୀବାପକୁ ଏଣିକି ସେମାନଙ୍କ ଲାଗି ଶିକ୍ଷକ ବି ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

୮୩. ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ଦଶମ (ଖ), ରେମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ ।

ଆଗ୍ରା, ୧୨।୪।୬୯

ତୁମକୁ ଅନେକ ଦିନ ହେଲା ଚିଠି ଦେଇନାହିଁ ବୋଲି ମୋତେ ଭୁଲ ବୁଝିବ ନାହିଁ । ଦାଦା ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିବ । ସଂସାରରେ ଭୁଲ ବୁଝିବା ଓ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ଲୋକ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିବା ଓ ଆପଣାର ହୋଇ ରହିବା ଲୋକ କେତେକଣ ଅଛନ୍ତି ?

ପରୀକ୍ଷାରେ ଭଲ ଫଳ ହେବା ଦରକାର । ତା'ହେଲେ ଯାଇ ମଝିରେ ଗୋଟାଏ ବର୍ଷ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିର ପୂରଣ ହୋଇପାରିବ । ତୁମର ଭଲଫଳ ଦେଖାଇବା ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ଆଦୌ ନିର୍ଭର କରେନାହିଁ । ତୁମ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଦୁମେ ଉଚିତ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଭଗବାନଙ୍କର ସମର୍ଥନ ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିବ । ସେ ମଣିଷର ଶତ୍ରୁ ନୁହନ୍ତି ।

ଏହି ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁରେ ୧୯୭୦ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚିକ ପରୀକ୍ଷାଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ । ପୁରୁଣା ଚେଷ୍ଟାପେପର ଟିଏ ଯୋଗାଡ଼ କରି ତୁମର କାମ ଆରମ୍ଭ କରିଦେବ । ଅଳସୁଆ ହେବା ତୁମର ସଭାବ ନୁହେଁ, ମୁଁ ସେକଥା ଭଲ କରି ଜାଣିଛି ।

୮୪. ଶ୍ରୀମାନ୍ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଓକାରପୁରା, ଆଗ୍ରା, ୮।୮।୬୯

ତୁମ ପିଲାମାନେ ପାଞ୍ଚକଲେ ଜାଣି ଖୁସୀ ହେଲି । ଜୀବନର ବାଟରେ ଆଗକୁ ଯାଇ ସେମାନେ ଖୁସୀରେ ରହନ୍ତୁ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଖୁସୀ କରନ୍ତୁ, ମୋର ଏତିକି କାମନା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମର ଦାୟିତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିନା ବେତନରେ ଚାକିରୀ କରିବା ତୁମ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କେବଳ ମନସ୍ତାପ ହିଁ ସାର ହେବ । ଆଗ ନିଜର ମୂଳକୁ ମଜବୁତ କର । ତା'ପରେ ସିନା ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ଖୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଛାଇ ଦେଇ ପାରିବ ।

୮୫. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଆଗ୍ରା, ୧।୯।୬୯

ମଣିଷ ପ୍ରକୃତରେ ଯେତେ ଅସହାୟ ନୁହେଁ, ଆପଣାକୁ ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ଅସହାୟ ବୋଲି ମନେ କରିବା ହୁଏତ ଏକ ଅପରାଧ । ନିଜ ପାଖରେ ଅପରାଧ, ନିଜ ସଂସାର ପାଖରେ ମଧ୍ୟ ଅପରାଧ, ଯାହାକୁ ଗଢ଼ିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ମୂଳତଃ ତୁମର ହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ । ତୁମେ ହୃଦୟବାନ୍, ସଂସାରକୁ ଓ ଆପଣାକୁ ବୁଝିବା ଲାଗି ତୁମର ଅନେକ ଶକ୍ତି ରହିଛି, ତୁମର ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ରହିଛି, — ସଭିଏଁ ଏକା ଛାଡ଼ିଗଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ତଥାପି ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ଆପଣା ଗୋଡ଼ରେ ଠିଆ ହେବାର ଓ ଏକା ସବୁ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାର ଚେଷ୍ଟା ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ କରିପାରିବ । ତେବେ ନିଜକୁ ଏପରି ଅସହାୟ ବୋଧ କରୁଚ କାହିଁକି ?

ଯଥାର୍ଥ ତ୍ୟାଗ କରିବା ଲାଗି ଭିତରୁ ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ସମର୍ଥନ ରହିବା ଉଚିତ ଏହି ସମର୍ଥନକୁ ମୁଁ ଖୁସୀ ବୋଲି କହିଥାଏ । ମାତ୍ର ତ୍ୟାଗ କରି ଯଦି ଖାଲି ସତ୍ତ୍ୱ ଓ ଆତ୍ମପାଢ଼ିତ ହେବା ହିଁ ସାର ହୁଏ, ତେବେ ସେହି ତ୍ୟାଗ ଦ୍ୱାରା ନିଜର କୌଣସି ଲାଭ ହୁଏନାହିଁ । ସଂସାରର ବି କିଛି ହୁଏନାହିଁ । କେବଳ ଆପଣା କ୍ଷତଗୁଡ଼ାକ ବଢ଼ିବାକୁ ହିଁ ଲାଗେ । ମୁଁ ଯଦି ତୁମରି ସ୍ଥିତିରେ ଥାଆନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଭାବରେ ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତି ଓ ସତ୍ତ୍ୱ ହୋଇ ରହିଥାଆନ୍ତି, — ତେବେ ମୁଁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ବଲପୁର ଚାଲିଯାଆନ୍ତି । ସେଠି ହଠାତ୍ ଚାକିରୀ ନମିଳିଲେ ଅନ୍ତତଃ ଚିତ୍ତସନ୍ କରି ତଥାପି ବଞ୍ଚୁରହନ୍ତି । ତଦ୍ୱାରା ନିଜ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରହନ୍ତା, ନିଜ ଶକ୍ତିରେ ନିର୍ଭର କରିବାର ସାହାସ ବିହୀନ । ଆଜିକାଲି ବଳଦମାନେ ଚିତ୍ତସନ୍ କରି କେତେ କ'ଣ କମାଉଛନ୍ତି । ତୁମେ ନିଷ୍ଠାପର ଭାବରେ ପଢ଼ାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିବା ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ । ତୁମେ ଯଥେଷ୍ଟ ଚିତ୍ତସନ୍ ପାଇପାରିବ ।

ଗାନ୍ଧୀ ଶତବାର୍ଷକାରେ ଖାଲି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ଭଲ ଭଲ ଲେଖା ପଢ଼ିଲେ ଉପାସ ଯିବନାହିଁ । ତୁମେ ଆଉ କିଛି ନକର ପଛକେ, ଏହିପରି ଏକ ଆହ୍ୱାନପୂର୍ଣ୍ଣ

ବର୍ଷଟିରେ ନିଜେ କଦାପି ଭାଙ୍ଗି ନପଡ଼ିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ଗାନ୍ଧୀ ଶତବାର୍ଷିକୀର ବର୍ଷରେ ଆମେ କେହି ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବା ନାହିଁ, ଆପଣା ଦୁଃଖରେ କର୍ଜର ହୋଇ ଭାଗ୍ୟକୁ ଅଭିଶାପ ଦେବାନାହିଁ । ଆପଣାକୁ ହୀନ ମନେ କରିବା ନାହିଁ । ଶାଗଭାତ ଖାଇବା ପଛକେ, ତଥାପି ମଣିଷର ଗର୍ବରେ ମୁହଁ ସିଧାକରି ଠିଆହେବା । ସଂସାରକୁ ଡରିବା ନାହିଁ । ସଂସାର ନାଆଁରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ନାହିଁ ।

ତୁମେ ମୋତେ ବୁଝିବ, ତେଣୁ ମୋ'ର କତା କଥାକୁ ମୋ'ର ବିଚାର କରିବ ନାହିଁ । ସେହି ସାହସରେ ଏତକ ଲେଖିଲି । ଅବିବେକୀ ସଂସାରର ସାମନା କରିବାକୁ ଯାଇ ନିଜେ ବିବେକ ହରାଇ ବସିଲେ ଚଳିବ କିପରି ? ଆଗେ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାସ କରି ତା'ପରେ ବିବାହ କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ମୁଁ ସେତେବେଳେ କେତେଥର କହିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସେହି ଅବସର ଗଢ଼ିଯିବା ପରେ ଆଉ ପଛକୁ ଅନାଇ କି ଲାଭ ? ବର୍ତ୍ତମାନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ । ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆପଣା ରଜୁଟିରେ ବାନ୍ଧି ନିଜ ଜୀବନକୁ ଚଳାଇ ନେବାକୁ ହେବ । ମଣିଷ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ିବ ସିନା, ପରିସ୍ଥିତିର ରଜୁରେ ଘୋଡ଼ା ହୋଇ ବନ୍ଧା ହେବନାହିଁ ।

ଆଉମାନେ — ତୁମର ପୁରାତନ ଛାତ୍ରମାନେ— ସଂସାରରେ କିଏ କୁଆଡ଼େ ହଜିଗଲା ପରି ଚାଲିଗଲେଣି । ପିଲାବେଳେ ସମସ୍ତେ ଏମିତି ଲୋଡ଼ୁଟି, ତା'ପରେ ସଂସାରର ଜଂଜାଳରେ କଟିଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଆନ୍ତି । ଏହାକୁ ହିଁ ସେମାନେ ବାସ୍ତବତା କହନ୍ତି । ଠିକ୍ ଏହି ରୀତିରେ ମୋ'ଲାଗି ମାନପୁର ମଧ୍ୟ ସଂସାର ଭିତରେ ହଜିଯିବ ନାହିଁ ତ ?

୮୭. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ବାଗଲପୁର, ୧୦।୬।୬୯

ମୋ'ର ଜଣେ ଜର୍ମାନ ମହିଳାବନ୍ଧୁ ଏବେ ଭାରତବର୍ଷ ବୁଲି ଆସୁଛନ୍ତି । ସେ ରାଉରକେଲା ଓ ବୁର୍ଲା ବି ଆସିବେ । ମୁଁ ଯଦି ତାଙ୍କ ସହିତ ଆସେ, ତେବେ ହୁଏତ ବୁର୍ଲାରେ ଦେଖାହେବ ।

ନିଜର ବାଟ ନିଜେ ଡିଆରି କରିବାକୁ ହେବ । ଆଗରୁ ତଥାକଥିତ ହଇରାଣ ଲାଗି ସଂସାରକୁ ଦୋଷ ଦେଲେ ଆମେ ନିଜେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼ିବା । ସାରା ସଂସାରଟା ଅବିବେକୀ ହେବାକୁ ବସିଲେ ମଧ୍ୟ ତଥାପି ବିବେକର ସହିତ ବଞ୍ଚିରହିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବାରେ ହିଁ ଜୀବନରୁ ଶ୍ରେୟସାଧନାର ଅନୁଭୂତି ମିଳିବ ।

ଯିଏ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ବାହାରିପାରିବ, ଖୋଦ୍ ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାଲାଗି ହାତ ବଢ଼ାଇଦେବେ ।

୮୭. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଝାଡୁଆପଡ଼ା, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଆଗ୍ରା, ୨୮।୧୨।୬୯

ତୁମମାନଙ୍କର ଆନନ୍ଦରେ ମୋତେ ବି ଭାଗ ମିଳିଗଲା । ମୁଁ ଏଠୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଜଣାଇ ପଠାଉଛି । ତୁମର ପୁଅ ବଡ଼ ହୋଇ ମଣିଷ ଭଳି ମଣିଷ ହେଉ, ମୋ'ର ଏହାହିଁ କାମନା ।

ସୁଖରେ ବା ଆରାମରେ ନରହୁ ପଛକେ, ମଣିଷ ଭଳି ରହ । ତାହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସମ୍ପଦ ।

୮୮. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଆଗ୍ରା, ୧୫।୧।୭୦

ଚିରଭାଇ ନାମକ ବିଶେଷ ଜନ୍ତୁଟିକୁ ତ ତୁମେ ଭଲକରି ଜାଣିବ ।

‘ଗ୍ରାମସେବକ’ରେ ମୋ’ ସାନଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ତୁମକୁ ଭଲ ଲାଗୁଛି ଜାଣି ଖୁସୀ ହେଲି । ଦେଖାଯାଉ ସେମାନଙ୍କର ଏପରି ଲେଖାପାଇଁ କେତେଦିନ ଆଗ୍ରହ ରହୁଛି !

‘ସମାଜ – ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ବିକାଶ’ରୁ ତୁମେ କଣ ଖାଲି ସମାଲୋଚନାର ଗନ୍ଧଟା ହିଁ ପାଇଲ ? ତା’ ମୋ’ର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ । ଆଉଥରେ ପଢ଼ିଲେ ହୁଏତ ତୁମ ମନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନୂଆ କିଛି ଗଢ଼ିବାକୁ ଗଲେ ପୁରୁଣାକୁ ପୁରୁଣା ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ । ସୁନ୍ଦର କିଛି ଗଢ଼ିବାକୁ ହେଲେ ଅସୁନ୍ଦରକୁ ଅସୁନ୍ଦର ବୋଲି କହି ପାରିବାକୁ ହେବ ।

ସଂସାର କରିବା ଠିକ୍ . . . ସେମାନେ ଯଦି ସଂସାରକୁ ଭାଙ୍ଗି ବସନ୍ତି, ତେବେ ତାହା ସୁନ୍ଦର ହେବନାହିଁ ବୋଲି ଭାରୁଛି ।

୮୯. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିଗୋପାଳ ପାଲିତ, ଶିକ୍ଷକ, ଜାମଜା, ରାଇରଙ୍ଗପୁର ।

ଆଗ୍ରା, ୧।୫।୭୦

ବାସ୍, ଏଥର ଆଉ ପଛକଥାକୁ ମନେ ରଖିବା ନାହିଁ । ପରସ୍ପର ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖିବା । ଚିଠିଦେବା । ସଂସାରର ଅନୁଭୂତିକୁ ପରସ୍ପର ପାଖରେ କହିବା । ସମ୍ପର୍କ ରଖିବାକୁ ହିଁ ସଂସାରର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସମ୍ପର୍କତା ବୋଲି କହିବା ।

ତୁମକୁ ମୁଁ ଟଙ୍କା ଦେଇପାରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଭିତରେ ନାହିଁ ବୋଲି ଜଣାଇ ତୁମ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇଥିଲି । ତାହା ତୁମେ ପାଇଲ ନାହିଁ । ସେବର୍ଷ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଛୁଟୀରେ ମୁଁ ଗାଆଁକୁ ଯାଇନାହିଁ । ତେଣୁ, ମୁଁ ବି ତୁମ ବିବାହର ନିମନ୍ତ୍ରଣପତ୍ର ପାଇଲି ନାହିଁ । ଦୁର୍ଦ୍ଦିନର ଅଭିମାନ ଠିକ୍ ସେଇଠୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ସଂସାରରେ ଆମର ବାହାରଟା ବଦଳିବ ସିନା, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭାବରେ ଆମେ କେହି ବଦଳିବା ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମେ ପରସ୍ପର ପାଖରେ ଯେପରି ଥିଲେ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ରହିବେ । ଏବଂ ସେଇଥିଲାଗି ତ ଶେଷକୁ ନାନା ଭାବେ ଗୁରେଇ ଦୁରେଇ ଆସି ପରସ୍ପର ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଲେ ।

ଆଗ ଚମ୍ପରିମୁଣ୍ଡାର ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ସହିତ ମୋ’ର ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି । କେବଳ ଗଞ୍ଜାମ ଦଳକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଖବର ରଖିଛି । ହର ସହିତ କଟକରେ ପ୍ରାୟ ଦେଖାହୁଏ । ଆନନ୍ଦଭାଇ ଗତବର୍ଷ କଟକରେ ହିନ୍ଦୀ ଡାଲିମ ନେଉଥିଲେ । ଦେଖା ହୋଇଥିଲା । ସେ ଭାରି ଉତ୍ସାହରେ କବିତା ଓ ନାଟକ ଲେଖୁଛନ୍ତି । ତାହାହିଁ ତାଙ୍କ ଭିତରର ଅସଲ ମଣିଷକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିଛି । ଭଗବାନ ଆମକୁ ଧନ ନଦେଇ ଭଲ କରିଛନ୍ତି । କାରଣ ସିଏ ଆମକୁ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଶକ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି । ଆମେ ସେଇଟିକୁ

କଦାପି ଛାଡ଼ିବା ନାହିଁ । ଯିଏ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ, ସିଏ ଶ୍ରଦ୍ଧା ସହିତ ଜୀବନକୁ ଦେଖେ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ସହିତ ଆପଣାକୁ ବି ଦେଖେ । ଆମେ ସବୁ ଦୁଃଖସବୁ ବି ଆପଣାକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିଶିଖିବା । ତୁମ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ସର୍ବାଗ୍ରେ ରହିଛି, ଆପଣା ପୁରୁଷାର୍ଥର ଦରବାରରେ ତୁମେ ତାହାକୁ ହିଁ ସର୍ବାଗ୍ରେ ସ୍ଥାନ ଦେବ ବୋଲି ମୁଁ ଭରସା ରଖୁଛି ।

ମୋ'ର ଲେଖାଲେଖି ଚାଲିଛି । ତାହା କଦାପି ବନ୍ଦ ହେବନାହିଁ । ମାତ୍ର ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଦିଗରେ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ସଫଳ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ । ପ୍ରଚ୍ଛଦ ବାବୁ ହେଉଛନ୍ତି ଏକମାତ୍ର ପ୍ରକାଶକ, ଯାହାକୁ ମୁଁ ବନ୍ଧୁକରି ପାଇଥିଲି । ମାତ୍ର ଗତ ଦଶବର୍ଷ ହେଲା ସିଏ ନାନା ପ୍ରତିକୂଳତା ସହିତ ଯୁଦ୍ଧିବାରେ ହିଁ ଲାଗିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ମୋ'କଥା କ'ଣ ବୁଝିବେ ? ଓଡ଼ିଶାରୁ ବାହାରେ ରହି ସାହିତ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ମନଦେଲେ ଯେମିତି ଓଥରା ହୋଇ ରହିବାକୁ ହୁଏ, ମୋ'ର ଅବସ୍ଥା ସେମିତି ହୋଇଛି । କୌଣସି ପ୍ରକାଶକଙ୍କ ସହିତ ତୁମର ପରିଚୟ ଅଛି, ଯିଏକି ଅଣପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଛପାଇବାକୁ ଆଗ୍ରହ ଓ ସାହାସ କରିବେ ? 'ଜଙ୍ଗଲ ଚିଠି' ଜଣେ ପ୍ରକାଶକଙ୍କ ପାଖରେ ଗତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ହେଲା ପଡ଼ିଛି । ସିଏ ତଥାପି ଛାପିବେ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ପାଣ୍ଡୁଲିପିଟି ମଧ୍ୟ ତଥାପି ତାଙ୍କରି ପାଖରେ ପଡ଼ିରହିଛି । 'ରାଜକୁମାର'ର ଛବି ବହୁଳତା ଦେଖି ପ୍ରକାଶକମାନେ ଏତେ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହେବାକୁ ସାହାସ କରୁନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ, 'ସମାଜ' ପରେ ମୋ'ର ଆଉ କିଛି ବାହାରି ନାହିଁ । 'ଗାନ୍ଧୀ-ରଚନାବଳୀ' ରେ ଆଗାମୀ ତୃତୀୟ ଖଣ୍ଡରେ 'ସତ୍ୟାଗ୍ରହ'ର ମୋ'ର କରିଥିବା ଅନୁବାଦ ବାହାରିଛି ।

'ଲିପିଗ୍ରୀ' ହିଁ ଆମର ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ଛିଡ଼ିଯାଇଥିବା ଖିଅକୁ ପୁଣି ଯୋଡ଼ିଦେବାରେ ନିମିର ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କଲା । ତେଣୁ ତାକୁ ମୁଁ ଆନ୍ତରିକ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି । 'ସମାଜ' ବହିର ଆଲୋଚନା ଖବର କାଗଜରେ ବାହାରିଥିଲା ବୋଲି ତୁମ ଚିଠିରୁ ଜାଣିଲି । କେମିତି ହୋଇଥିଲା କେଜାଣି ?

୯୦. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀ ଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ରେମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଭଦ୍ରକ, ୨୭।୧।୭୧

ପଛବାଟରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଥିବା ଗୋଟାଏ ଗଣ୍ଡିଲିକୁ ସତେଥବା ପଛରୁ ଦଉଡ଼ିଆସି କିଏ ମୋ' ହାତରେ ଦେଇଗଲା ପରି ଲାଗିଲା । ଦୁମେକାଶ, ଏଇ ଭିକାରୀର ଏଇ କେତୋଟି ଗଣ୍ଡିଲିଛଡ଼ା ସଂସାର ବୋଇଲେ ପ୍ରାୟ କିଛି ନାହିଁ । ଏ ଭିକାରୀ ନିଜେ ସିନା କାହାକୁ କିଛି ଦେଇପାରିଲା ନାହିଁ, ମାତ୍ର ନିଜେ କେତେକେତେ ମଣିଷଙ୍କଠାରୁ କେତେକେତେ କ'ଣ ମାଗିଛୁଲିଲା ।

ବୋଉର ଦେହ ମୋତେ ଭଲ ନାହିଁ । ବାପା ଯିବାପରେ ଆମେମାନେ ସମସ୍ତେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସଂସାରତା ଯେ ତାକୁ ଏକା ଏକା ଲାଗିବ, ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ବାଭାବିକ । ତା'ର କିଛି କାମରେ ଲାଗି ପାରିବା ଲାଗି ମୁଁ ସାତଦିନ ହେଲା ଏଠାରେ ଥିଲି ।

'ସମାଜ' ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାରେ ମୋ'ର ଏବର୍ଷ କୌଣସି ଲେଖା ବାହାରି

ନଥିଲା । ମୋ'ରି ନାମର ଆଉ କିଏ ଲେଖିଥିବେ । ସେଇଟି କ'ଣ ତଥାପି ତୁମକୁ ମୋ'ରି ବୋଲି ଲାଗିଲା ? କାଁ ଭାଁ କେତେବେଳେ କ'ଣ ଲେଖିଦେବା ବ୍ୟତୀତ ମୋ'ର ଲେଖାଲେଖି ବର୍ତ୍ତମାନ ସେପରି କିଛି ନାହିଁ । ମଝିରେ ମଝିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷର ଜୀବନରେ ହୁଏତ ଏହିପରି ଗୋଟାଏ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଆସେ । କେବଳ ନୀରବରେ ସଂସାର ଓ ଜୀବନକୁ ଆଖି ପୂରାଇ ଦେଖିବାକୁ ମନ ହୁଏ । ସାଉଁଟିଥିବା ଜିନିଷକୁ ଆହୁରି ପରଖିବାକୁ ମନହୁଏ । ତେଣୁ, ଦୁଆର ଖୋଲିବାକୁ ମନ ହୁଏନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଚିହ୍ନ ଏବଂ ଆଗ୍ରହୀ ପ୍ରକାଶକ ଥିଲେ ଆଗରୁ ରହିଥିବା କେତୋଟି ପାଣ୍ଠାଳିପି ପ୍ରକାଶ ହୋଇପାରନ୍ତା । ହଁ, ଦୀର୍ଘ ଅନେକ ବର୍ଷ ପରେ 'ଜଙ୍ଗଲଟି' ଆରମ୍ଭକୁ ପ୍ରକାଶିତ ରୂପରେ ବାହାରିବା ପରି ଲାଗୁଛି । ବୁଝିପାରୁଥିବ, ଏବେ ସେଥିଲାଗି ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କ କଥା ଭାରି ମନେ ପଡୁଛି । ମନ ଭିତରେ କେତେ କ'ଣ ଭାରି ଘାଣ୍ଟି ହେଉଛି ।

କଟକରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୁବୋଧ କୁମାର ପୂଜାରୀଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ ହେଲା 'ଜୀବନରଙ୍ଗ' ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଜରିଆରେ । କେତେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲା । ତୁମ କଥା ବି ପଢ଼ିଲା ।

ବିଚରା ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଆଗ୍ରହର ସହିତ ଚିଠି ଦେଉଥାଏ, ହୁଏତ ମୋ'ଠାରୁ କେତେ କ'ଣ ଲୋଡ଼େ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତା'ର କୌଣସି କାମରେ ଆସି ପାରେନାହିଁ ।

ବାପପରି ବାପ ହେବାକୁ ହେଲେ ଆପଣାର ପିଲା ପାଖରେ ଅନେକ ମଣି ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ, ଖୁସୀ ହୋଇ ତାହା କରୁଥିବ । ତୁମର ପୁଅ ସୁସ୍ଥ ରହୁ, ଖୁସୀ ରହୁ ଓ ଆପଣାର ସଂସାରକୁ ସବୁବେଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁ । ତୁମେ ଦୁହେଁ ତାକୁ ସେତିକିରେ ସାହାଯ୍ୟ କର, ଅର୍ଥାତ୍ ସହଯୋଗ କର ।

ଯେକୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ବି ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ତଥାକଥିତ ସମସ୍ତ ସଂସାର ଅବିଶ୍ୱାସ କଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ତଥାପି ସଂସାରରେ ଭଲ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଥିବ, ଭଲ ଆଖିରେ ହିଁ ସଂସାରକୁ ଦେଖୁଥିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନେକ କ୍ଷତି ସହିବ ସତ, ମାତ୍ର ଭିତରେ ଦମ୍ଭ ପାଇବ, ବୁଢ଼ା ହେବାର ପ୍ରମାଦରୁ ବଞ୍ଚିଯିବ । ଆଉ ବାପା ମାଆ ବୁଢ଼ା ନହେବା ଯାଏ ପିଲା ମଧ୍ୟ ଏହି ସଂସାରକୁ ତା' ଆପଣାର ଘର ବୋଲି ମଣୁଥିବ ।

୯୧. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିଗୋପାଳ ପାଲିତ୍, ସହକାରୀ ଶିକ୍ଷକ, ଜାମଜା, ମୟୂରଭଞ୍ଜ ।

କଟକ, ୧୯୮୭।୭।୧୧

ଏବେ କଟକରୁ 'ବିଶ୍ୱଶିଶୁ' ବୋଲି ଏକ ପତ୍ରିକା ବାହାରୁଛି । ୧୨-୧୫ ବର୍ଷର ପିଲାଙ୍କ ଲାଗି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ପତ୍ରିକାରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲିଖିତ ଲେଖାସବୁ ବାହାରିବ । ମୁଁ ଏତେ ଦୂରରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ସମ୍ପାଦନାର ଦାୟିତ୍ୱ ମୋ' ଉପରେ ଦେଇଛନ୍ତି । ତୁମରି ପରି କେତେଜଣଙ୍କ ଭରସାରେ ମୁଁ ଏଇ ବୋଝ ମୁଣ୍ଡାଇଛି । ତୁମେ ସେଠି ଭଲ ଲେଖୁଥିବା ପିଲାଙ୍କର ଲେଖା ସଂଗ୍ରହ କରିବ, ନିଜେ ବି ଲେଖିବ । ପିଲାଙ୍କ ମନ ବୋହଲାଇବା ବା ପିଲାଙ୍କୁ ଶୀତଳ କରିଦେବାର ଲେଖାନୁହେଁ, ପିଲାଙ୍କ ମନରେ

ଅଧିକ ଲାଗି ଉଷାହ ଓ ସାହାସ ଜନ୍ମାଇବା ସକାଶେ ଏହିସବୁ ଲେଖା ଅଭିପ୍ରେତ ହେବ । ତୁମେ ରୀତିମତ ଏହିସବୁ ଲେଖା ତୁମର ଉଷାହୀ ଅନ୍ୟ ବହୁମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏ ଦିଗରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ସାଥୀ ନିକେତନ, କଟକ-୨ ରୁ ‘ଜଙ୍ଗଲ ଟିଠି’ ଗତମାସରେ ବାହାରିଲା ।

୯୨. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିଗୋପାଳ ପାଲିତ, ଶିକ୍ଷକ, ଜାମଦା, ମୟୂରଭଞ୍ଜ ।

କଟକ, ୨୭।୪।୭୨

ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ କ’ଣ ଆପଣାର ଅଭିଜ୍ଞତା ବିଷୟରେ ପିଲାଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ? ତୁମେ ଗତ ଦଶବର୍ଷର ଶିକ୍ଷକତା ଭିତରେ ପିଲାଙ୍କୁ କ’ଣ ଦେଇପାରିବ, ପିଲାଙ୍କଠାରୁ କ’ଣ ପାଇବ, ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ହିସାବରେ ତୁମ ସନ୍ତୋଷ ଓ ଅସନ୍ତୋଷ ସବୁ କ’ଣ, ଏ ଗୁଡ଼ାକ ପିଲାଙ୍କ ହୃଦୟକୁ ଘେନିଲା ପରି ଏକ ଭାଷା ଓ ଭଙ୍ଗୀରେ କ’ଣ ଲେଖା ଯାଇପାରନ୍ତା ନାହିଁ ? ବିଚାର କରି ଦେଖିବ ।

୯୩. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ରେମୁଣା ହାଇସ୍କୁଲ, ସମ୍ବଲପୁର

କଟକ, ୨୭।୪।୭୩

ମଣିଷ ମଣିଷ ପାଖକୁ ଏମିତି ଫେରି ଆସୁଥାଉ, ଏମିତି ତା’ର ସବୁ ଦମ୍ଭ ଓ ଅଭିମାନକୁ ପରାହତ କରୁଥାଉ । ଗତ ସାତେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ହେଲା ମୁଁ ଏକ ପ୍ରତିକୂଳ ସମୟ ଦେଇ ଯାଉଛି । ମେରୁଦଣ୍ଡ ସିଧାକରି ଠିଆହେଲେ ଏବଂ ନିର୍ଭୟ ହୋଇ କଥା କହିଲେ କ୍ଷମତାରେ ବସିଥିବା ଭୟାଳୁ, ଅସ୍ପଷ୍ଟଯୋଗ୍ୟ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଯେଉଁ ଦଶା ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼େ, ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା ହିଁ ଭୋଗ କରୁଛି । ଏକ ପ୍ରକାର ଅଜ୍ଞାତବାସରେ ରହୁଛି । ତଥାପି ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିନାହିଁ । ତଥାପି ସଂସାରରେ ଭଲ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି ।

ଏହା ଭିତରେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର କେତେଟା ବଡ଼ ବଡ଼ ଗ୍ରନ୍ଥର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ବିତିଯାଇଛି । ମୋଟ ପ୍ରାୟ ୧୮୦୦ ପୃଷ୍ଠା ଅନୁବାଦ କରିଦେଇ ସାରିଲିଣି । ଆଉ ତିନିଶହ ପୃଷ୍ଠାଯାଏଁ ବାକୀଅଛି । ପଣ୍ଡିତେରୀ ଆଶ୍ରମ ତରଫରୁ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରାୟ ୧୭୫୦ ପୃଷ୍ଠା – ସେମାନେ ତିନିଖଣ୍ଡରେ ପ୍ରକାଶିତ କରି ସାରିଲେଣି । ଏହା ଭିତରେ ଆଉ କିଛି ଲେଖା ବା ପଢ଼ା କରି ପାରିନାହିଁ । ୧୯୭୧ ମସିହାରେ ‘ଜଙ୍ଗଲ ଟିଠି’ ବାହାରି ଯାଇଛି ।

ଏ ଦୁଃସମୟ କଟିଯାଉ, କେବେ ଯାଇ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଆସିବି, ସବୁ ଭୋଜାତକ ଏକାବେଳେକେ ଖାଇ ଆସିବି । ତୁମେ ଜାଣିବ, ମୁଁ ତ କାହାକୁ କଦାପିଏ ଦେଇପାରେ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ମନଇଚ୍ଛା ଆଦାୟ କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । କାଳ ଏପରି ବିମୁଖ ହେଲା ଯେ ଶାନ୍ତିଭାଇ ମଧ୍ୟ କ’ଣ ଭାବି ଗତ କେତେବର୍ଷ ହେଲା ଟିଠି ବି ଦେଉନାହାନ୍ତି ।

ରାଜେନ୍ଦ୍ର ମୋ’ ଦୁଃଖରେ ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତା’ର କ’ଣ କରିପାରିଲି ? ତୁମେ ଚେଷ୍ଟାକରି ତା’ଲାଗି କେଉଁଠି କିଛି କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ? ମୁଁ ଯେ କେତେ ଅଯୋଗ୍ୟ, ଗତ କେତେ ବର୍ଷ ଭିତରେ ତାହା ଚମତ୍କାର ଭାବେ ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇ

ସାରିଲିଣି ।

‘ବିଶ୍ୱଶିଶୁ’ ର ସମ୍ପାଦନା ସେମାନେ ମୋ ଦ୍ୱାରା କରୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ବିଷୟରେ ମୁଁ କିଛି କରୁନଥିଲି । ମୋ’ ପାଖରେ ସେଥିଲାଗି ସମୟ ନଥିଲା, ଏବେ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।

୯୪. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, କଲିଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ, ବ୍ରହ୍ମପୁର ।

କଟକ, ୭।୭।୭୩

ଚିଠିରେ ମମତା ଭରାଉ ଆପଣ ଯାହାସବୁ ଲେଖିଛନ୍ତି, ମୁଁ ସେଥିଲାଗି କୃତଜ୍ଞ । ‘ଜଙ୍ଗଲ ଚିଠି’ ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗିଲା, ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ହିସାବରେ ଏଭଳି ମଧ୍ୟ ମୋ’ଲାଗି କମ୍ ଆନନ୍ଦର କଥା ନୁହେଁ । ମୋ’ର ଆଉ ସବୁ ବହି ପଢ଼ିବାକୁ ଆପଣଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ଜନ୍ମିଛି, ଜଣେ ଲେଖକ ହିସାବରେ ଏଭଳି ବି ମୋ’ଲାଗି କମ୍ ଗୌରବର କଥା ନୁହେଁ ।

କଲିଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ ତରଫରୁ ଏମାସରେ ଆୟୋଜିତ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ‘କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ପରିକ୍ରମା’ କୁ ଆପଣ ମୋତେ ଡାକିଛନ୍ତି । କବିସୂର୍ଯ୍ୟ ମୋତେ ଭାରି ଭଲ ଲାଗନ୍ତି, ଏତିକିଠାରୁ ଆଉ କିଛି କହିବାଲାଗି ମୋ’ର ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଅଧ୍ୟୟନ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ସେଠି ସଭାରେ ବସି ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଠକାଇବାର କୌଣସି ସରାଗ ହେଉନାହିଁ । ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସର ମାନଙ୍କରେ ଯେତେବେଳେ ବିଷୟ ଆଉକିଛି ରହିବ ଓ ଯାହା ବିଷୟରେ ମୋ’ର ନିଜସ୍ୱ ଦୁଇପଦ କହିବାର ଅଛି ବୋଲି ମୁଁ ଭାବିପାରିବି, ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ଯିବି ।

ମୋ’ର ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାଠି କରି ବହିରୂପେ ଛାପିବାକୁ ଆପଣ ଲେଖିଛନ୍ତି । ମୁଁ ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ମତ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପ୍ରକାଶକ ଏଥିଲାଗି ସମ୍ମତ ଅଛନ୍ତି କି ? ଆପଣ ଉଦ୍ୟମ କଲେ ଖୁସୀ ହେବି ।

ତା’ପରେ ସାଂପ୍ରତିକ ଶିକ୍ଷା-ପ୍ରଣାଳୀ, ରାଜନୀତି, ଜୀବନ ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟରେ ମୋ’ର ମତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଏକାଠି କରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବହି କରିବାକୁ ଆପଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆପଣ ବା କଲିଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ ଏପରି କରିବାଲାଗି ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଥାଏ, ତେବେ ମୁଁ କାହିଁକି ଅସମ୍ମତ ହେବି ?

ପୁଣି କେବେ ସାକ୍ଷାତ ହେଲେ ଅକାରଣରେ ଗପସପ ବି ହେବା ।

୯୫. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଗୁଣପୁର କଲେଜ, କୋରାପୁଟ ।

କଟକ, ୨୦।୮।୭୩

ଆପଣ ଲଫାଫା ଭିତରେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ ପତ୍ର ଦୁଇଟି ନଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୋ’ଠାରୁ ସମୟମତେ ନିଶ୍ଚୟ ଉତ୍ତର ପାଇଥାଆନ୍ତେ ।

ମୁଁ ଏଠାରୁ ଓ.ଆର୍.ଟି. ସନ୍ଧ୍ୟାବସ୍ତରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୮ ତାରିଖ ଦିନ ବାହାରିବି ଏବଂ ରାତି ନ’ ଦଶଟା ବେଳକୁ ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ ପହଞ୍ଚିବି । ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପୂରାଦିନ ଆପଣ ମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ସବୁକାର୍ଯ୍ୟ ତୁଲାଇ ରାତିରେ ସେଠୁ ବାହାରିବି,

ଅର୍ଥାତ୍ ୧୦ ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳେ ମୋତେ ଯଥାସମ୍ଭବ ଶୀଘ୍ର କଟକ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେବ ।

ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଭାଷଣରେ ‘ସାହିତ୍ୟ’ ବିଷୟରେ ସବୁକଥା କଦାପି କହିହେବ ନାହିଁ । ଭାଷଣଟିର ବିଷୟଟିକୁ ମୁଁ ପ୍ରବନ୍ଧାକାରରେ ଲେଖି ନେଇଯିବାକୁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । କିନ୍ତୁ ତାହାକୁ ଗୋଟିଏ ବହି ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାଲାଗି ପ୍ରବନ୍ଧଟିର ଆକୃତି ଯେତେ ହେବା ଉଚିତ ଓ ବର୍ଣ୍ଣନା ଯେତେ ବିଶଦ୍ ହେବା ଉଚିତ, ଏତିକି ଅଳ୍ପଦିନରେ ସେପରି କରିବା ମୋତେ ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ । ଏହାରି ମଧ୍ୟରେ ଆଉ କେତେଟା କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଆଗରୁ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ରହିଛି । ତେଣୁ, ମୋ’ର ସାମର୍ଥ୍ୟ-ଅସାମର୍ଥ୍ୟ ବିଚାରରେ ଆପଣମାନେ ଉଦାର ହେବେ ବୋଲି ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି ।

ଗୁଣପୁର ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗୁଛି ଜାଣି ଖୁସୀ ହେଲି । ଗୁଣପୁରଠାରୁ ବୁଢ଼ାରି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ଅଞ୍ଚଳଟି ମୁଁ ପ୍ରାୟ ତଳ ତଳ କରି ଦେଖିଛି । ସାରକେଲ ଚଢ଼ି ଗାଆଁକୁ ଗାଆଁ କେତେ ବୁଲିଛି, କେତେ ଗହୀର ଓ ଟାଙ୍ଗର ପାର ହୋଇଛି । ଆଉଥରେ କେବେ ସେଠାକୁ ଗଲେ ପୁରୁଣା ସ୍ମୃତିଗୁଡ଼ାକୁ ପୁନରୁଜାବିତ କରିହେବ, ପୁରୁଣା ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ପୁଣି ସଂଖୋଳି ଆସିହେବ ।

ଆପଣଙ୍କ ସମେତ ଆହୁରି କେତେ ପରିଚିତ ସୁହୃଦ୍ ମାନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ହେବ, ପରିଚୟ ଖାତାରେ ଆହୁରି କେତେ ନୂଆ ନାଆଁ ଯୋଡ଼ାହେବ, ସେଥିଲାଗି ଏଇଦିନୁ ଭାରି ଖୁସୀ ଲାଗିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାଣି । ମୁଁ ଖାଲି ଆପଣମାନଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦକୁ ପୂରଣ କରିପାରିଲେ ହେଲା ।

୯୬. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ସାବିତ୍ରୀ କୁଟୀର, ଶୁଭସ୍ ରୋଡ଼, ଭୁବନେଶ୍ୱର ।
କଟକ, ୩।୧.୦।୭୩

ବ୍ରହ୍ମପୁରରୁ ଫେରି ପ୍ରାୟ ସପ୍ତାହେ ଜରରେ ପଡ଼ିଲି, ତା’ପରେ ହଠାତ୍ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଆଡ଼େ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ଆପଣ ଲେଖିବାର ବରାଦ କଲେ । ମୁଁ ତରତର ହୋଇ ଯାହା ଲେଖିପାରିଲି, ସେଥିରେ ଯେ ଆପଣମାନେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ, ତାହାହିଁ ମୋର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପାରିଶ୍ରମିକ ପରି ହେଲା । ମୋ’ର ଆଉ କି ସନ୍ତୋଷଜନକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେଠି ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା, ମୁଁ କଳ୍ପନା କରିପାରୁନାହିଁ । କେତେ ନୂଆ ଡ଼ୋର ବନ୍ଧାହେଲା । ଏସବୁ କାରଣ ସକାଶେ ଏବର୍ଷର ସୁନିଆଁ ଓ କଳିଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ ମୋ’ର ଅନେକ କାଳଯାଏ ମନେରହିବେ ।

ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ । ମୁଁ ସବୁଦିନେ କଟକରେ ଅଛି । ସକାଳଓଳି ଆସିଲେ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଘରେ ଥିବି ।

ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କର ଦୌରାନ୍ତ୍ୟରେ ହଟିଗଲେ ବା ଦବିଗଲେ କେବେ ଆପଣଙ୍କର ଟିପ୍ପଣୀ କରାଯିବ ନାହିଁ । ପ୍ରତିକୂଳ ପରିବେଶ ପାଖରେ ହାର ମାନିଲେ ହୁଏତ ଆଧୁନିକ ହୋଇହେବ ସତ, ମାତ୍ର ସବଳ ସ୍ତ୍ରୀ ହେବା ସୁଦୂର ପରାହତ ହୋଇ

ରହିବ । ସାହିତ୍ୟିକର ଚମ ଅନେକ ଟାଣ ହେବା ଉଚିତ, ତା'ର ହୃଦୟ ଆହୁରି ଅନେକ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଲୁଆହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ ।

୯୭. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଅଧ୍ୟାପକ, ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ, ଗୁଣପୁର କଲେଜ ।
କଟକ, ୨।୧।୭୪

ମୁଁ ଗୁଣପୁର ଯିବାଲାଗି ଆପଣଙ୍କୁ ଥରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛି, ଆଗ୍ରହ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଟ କରିଛି । ଆପଣ କଲେଜ ତରଫରୁ ସେଥିଲାଗି ଅବସର ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିଲେ ମୁଁ ନିୟମତଃ କଦାପି ଅରାଜି ହେବି ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସତ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଅନ୍ତତଃ ପନ୍ଦରଦିନ ଆଗରୁ ମୋତେ ଖବରଟା ମିଳିଯିବା ଦରକାର । ତେବେ ଶାନ୍ତ ଓ ଅପ୍ରମତ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଯେଉଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଇଥିଲି, ସେକଥା କେତେଦୂର କ'ଣ ହେଲା ? ଆପଣ ଯଥାଶୀଘ୍ର ତେଲୁଗୁ ଭାଷା ଶିଖିବେ, ତେଲୁଗୁ ସାହିତ୍ୟକୁ ମୂଳଭାଷାରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବେ, ଅଧ୍ୟାପିବେ ଏବଂ ତେଲୁଗୁ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ ବିଷୟରେ ଓଡ଼ିଆରେ ଖଣ୍ଡେ ବହି ଲେଖିବେ ।

କ'ଣ ହୁଅନ୍ତା, ଅଥଚ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ, ଉଚ୍ଚାଟିତ ହେଲାପରି ସେଗୁଡ଼ିକର ରୋମାଞ୍ଚନ କଲେ ହୁଏତ ପ୍ରଧାନତଃ ନୈରାଶ୍ୟ ହିଁ ଗ୍ରାସ କରିବ । ମାତ୍ର ଯେତିକି ହେଉଛି, ତାହାକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଓ ତାହାରି ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ଥାପି ଆଗକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଲେ ଓ ଆପଣାକୁ ଅଗ୍ରସର କରାଇ ପାରିଲେ ଆପଣାର ଆଖି ଓ ହୃଦୟଟା ଆଶାବାଦୀ ହୋଇଉଠିବ । ମୁଁ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ କରି ଏକଥା କହୁନାହିଁ, ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ହିଁ କହୁଛି । ସଂସାରଟା ମନୋମତ ହେଲା ନାହିଁ ବୋଲି କ'ଣ ବସି କରି ଏକତ୍ର ରୋଦନ କରିବା, ସଂସାରରୁ ପଳାଇବା, ନା ଯେଉଁଠି ରହିବ ମଧ୍ୟ ଆଲୋକ ଦେଖାଯିବ, ତାହାକୁ ଠାବକରି ତାହାରି ପ୍ରେରଣାରେ ଆଗକୁ ଚାଲିବା ? ଆପଣ ସ୍ୱୟଂ ବିଚାର କରିବେ ।

ଯୁଗଧର୍ମୀ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟର କବଳରୁ ଆପେ ନିଜକୁ ନିଜେ ରକ୍ଷା କରିବେ । ଆପେ ଆପଣାର ବନ୍ଧୁ ହେବେ, ଆପେ ଆପଣା ଲାଗି ଦିବ୍— ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ନକ୍ଷତ୍ର ହୋଇ ରହିବେ ।

୯୮. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଅଧ୍ୟାପକ, ଗୁଣପୁର କଲେଜ, କୋରାପୁଟ ।
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୬।୩।୭୪

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ସାହୁଙ୍କର ଏକ ଶ୍ରାଦ୍ଧାନୁଷ୍ଠାନରେ ଯିବାଲାଗି ହୁକୁମ୍ ହୋଇଥିଲା । ତେଲୁଗୁ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କେତେଦୂର ଅଗ୍ରସର ହେଲାଣି ବା ହେଉଛି । ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ତେଲୁଗୁ ସାହିତ୍ୟର କୌଣସି ଯୁଗ କିମ୍ବା ଲେଖକଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ପତ୍ରିକାରେ ଆପଣଙ୍କ ଲେଖାଟିଏ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ବୋଲି ଭାରି ବାସନା ହେଲାଣି ।

୯୯. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶିକ୍ଷକ, ରେମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ସମ୍ବଲପୁର ।
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୮।୫।୭୪

ସମ୍ବଲପୁର ଯିବାର ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଯିବା ନୋହିଲା । ଆଉ କେବେ କପାଳ ଫାଟିବ କେଜାଣି ? ଏବେ କେତେଟା କାମରେ ଏପରି ବାନ୍ଧିହୋଇ ପଡ଼ିଛି ଯେ କୁଆଡ଼କୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ି ହେଉନାହିଁ । ତଥାପି ସମସ୍ତେ ମୋ'ର ଆଖି ଆଗରେ ତାରାପରି ହୋଇ କଳୁଛି । ଏ ସଂସାରରେ କେଉଁଠୁ ହେଲେ କୌଣସି ମାୟା ଛିଡ଼ାଇ ହେଲାନାହିଁ । କେବଳ ପାପୀମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଏହି ସୌଭାଗ୍ୟ ମିଳିଥାଏ ।

ମାଆ ଯେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛା କଲେଣି, ମୁଁ ଯେମିତି ହେଲେ ଥରେ ନିଷ୍ଠୁର ଯିବି । ଦୈବ ବାଟ କାଢ଼ିଦେବ । ଶାନ୍ତିଭାଇ ଗୋଟାପୁରୀ ଭୁଲିଗଲେଣି । ମୋତେ ଅତୀତର ଗୋଟାଏ ଭୂତରେ ପରିଣତ କରିଦେଲେଣି ।

୧୦୦. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିନିଗୋପାଳ ପାଲିତ, ମା: ଗଦାଧର ପାଲିତ, ଅନ୍ୟାସୀପୁର, କଟକ ।
କଟକ, ୨୨।୫।୭୪

ମୁଁ ଗତ ଜାନୁଆରୀ ପରେ ଆଉ ତେଣେ (ଆଗ୍ରା) ଯାଇନାହିଁ । ପ୍ରାୟ ଛାଡ଼ି ସାରିଲିଣି ।

ଏବର୍ଷ ଗ୍ରୀଷ୍ମଛୁଟୀଟା ଯାକ ଆମେ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ଥିବୁ । ଏତେଦିନକେ ତୁମ ଭାଉଜୋଭକୁ କିଛି ଛୁଟୀ ମିଳିଛି । କେରଳ ପର୍ଯ୍ୟଟ ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ରହିଛି । ସମାଜ ଶାସ୍ତ୍ରର ଦୁଇଟା ବହି (ଗୋଟିଏ ଅନୁବାଦ ଓ ଆଉ ଗୋଟାଏ ମୂଳଲେଖା) ର ଦାୟିତ୍ୱ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଲଦିଛି । ସେଇଥିରେ ଅବସର ସବୁ ସମୟ ଯାଉଛି । ପ୍ରାୟ ୮ ବର୍ଷ ତଳେ ରାଉରକେଲାରେ 'ନବପତ୍ର' ପତ୍ରିକାରେ ମୋ'ର ୧୪ଟି ଦୀର୍ଘପ୍ରବନ୍ଧ ବାହାରିଥିଲା, ଏବେ କଟକର ଲାର୍କ ବୁକ୍ସ ତାକୁ ଏକାଠି କରି 'କେତେ ଦିଗନ୍ତ' ନାମରେ ବହିଟିଏ ପ୍ରକାଶ କରିଛି ।

୧୦୧. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିନିଗୋପାଳ ପାଲିତ, ଶିକ୍ଷକ, ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ (TRW) ଚଣ୍ଡିଖୋଲ ।
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୬।୭।୭୪

ତୁମେ ପ୍ରଧାନତଃ ଯାହା କହିବାକୁ ଆସିଥିଲ, କଥାବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ କାହିଁକି ସେଇଥିରୁ ଆରମ୍ଭ କଲାନାହିଁ ? ମୁଁ ତ କେବେହେଲେ କାହାର କୌଣସି କାମରେ ଆସିପାରେନାହିଁ କି ଲାଗିପାରେନାହିଁ । ଓଲଟି ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ନାନାପ୍ରକାରେ ଉପକୃତ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ତଥାପି ସେଥିଲାଗି କ'ଣ ତୁମେ ଆପଣାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଦେ କହିବାଲାଗି ଏତେ କୁଣ୍ଡା ଅନୁଭବ କରିବ ?

ପୁଣି ମୋ'ଘର ତୁମର କିଛି ଝଗଡ଼ା ମଧ୍ୟ କରିବାର ଥିଲା । ତାହା ତ ଆହୁରି ଆନନ୍ଦର କଥା ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏ ଯୁଗରେ ଅଧିକ ମଣିଷ ଆଗରେ ପ୍ରଶଂସା କରି ପଛରେ ଝଗଡ଼ା କରିଜାଣନ୍ତି । ଚମ୍ପରିମୁଣ୍ଡାରେ ଆମେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରେ ପାଗ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ, ଅନ୍ତତଃ କୌଣସି ସାମୂହିକ କଥାକୁ ନେଇ ନିଜ ଭିତରେ ମୁହଁମୁହଁ ଝଗଡ଼ା ତ

କରିପାରିବା ।

ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ପରିବାରର ଆଉ କାହା କଥା ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଜଣାଇବ ।

୧୦୨. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶିକ୍ଷକ, ରେମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ସମ୍ବଲପୁର ।
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧।୯।୭୪

ମଣିଷ ଉପରେ ତୁମର ବିଶ୍ୱାସ ଅଟଳ । ତେଣୁ, ମୋ'ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇ ନଥିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । କେତେ ଧନ୍ୟ ଭିତରେ ପଶିଯାଇଥିବାରୁ ପ୍ରାୟ କୌଣସି ଖାଲି ସମୟ ମିଳୁନାହିଁ । ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ରହୁଛି ।

୧୦୩. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ, ଗୁଣ୍ଡପୁର କଲେଜ, କୋରାପୁଟ ।
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୨୮।୯।୭୪

ଖବର କାଗଜରୁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଆପଣଙ୍କ କଲେଜକୁ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାଲାଗି ସ୍ଥିର କରିଛି । ତେଣୁ, ଆପଣଙ୍କର ମାନସିକ ଚିନ୍ତା ମଧ୍ୟ ଏହାଦ୍ୱାରା ଦୂର ହୋଇଯିବ ଓ ଆପଣ ନିଜର ସାହିତ୍ୟିକ ଆଗ୍ରହଗୁଡ଼ିକ ସକାଶେ ଅନେକ ଅଧିକ ସମୟ ଦେଇ ପାରିବେ ।

୧୦୪. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।
ବିଜୟା ଦଶମୀ, ୧୯୭୪

ଭୂତର ଆଖ୍ୟାନଟା ଯଦି ଏତେବର୍ଷପରେ ତୁମଠାରୁ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଚିଠିଟିଏ ଆଦାୟ କରି ଆଣିପାରିଲା, ତେବେ ସେହି ଭୂତକୁ ଅନେକ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବାର କଥା । ତୁମମାନଙ୍କର ବୟସ କଥା ଥିଲାବେଳେ ଓ ମନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧନୀୟ ଥିଲାବେଳେ ଯେଉଁ ଭୂତଟାକୁ ମୁଁ ଜବରଦସ୍ତି ତୁମମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପୂରାଇ ଦେଇଥିଲି, ତାହାଦ୍ୱାରା ତୁମମାନଙ୍କର ଭଲହେଲା କି ମନ୍ଦ ହେଲା, ସେକଥା ତୁମେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ କହିପାରିବ, କିନ୍ତୁ ତଦ୍ୱାରା ମୋର ଅନେକ ଲାଭହେଲା । ଭୂତପରି ଏବେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କର ଶାନ୍ତି ଭଙ୍ଗକରି ପାରୁଛି । ସେଇଟା ସେ ଭୂତର ବାହାଦୁରି ନା ମୋ'ର ବାହାଦୁରି ?

ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ଚାରିପାଖରେ ମୁଣ୍ଡଲିଟିଏ ବୁଲାଇଦେଇ ତାହାକୁ ହିଁ ସଂସାର ବୋଲି ଭାବନ୍ତି ଓ ଆରାମରେ ରହିଯାଆନ୍ତି, ତୁମେ ଇଚ୍ଛାକଲେ ମଧ୍ୟ ସେଭଳି ମଣିଷଙ୍କ ପରି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆମ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଯଦି ପଣସ ହୋଇ ପାରୁଥାନ୍ତା, ତେବେ ସୃଷ୍ଟି ବିଭ୍ରାଟ ହୋଇ ଯାଉଥାନ୍ତା । ତେଣୁ, ତୁମେ ଯେ ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇପଡ଼ିଛ, ନିଜ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କାହାରି କଥା ଭାବୁନାହିଁ, ତୁମେ ସେଗୁଡ଼ାକୁ ଯେତେ ବନେଇ ବାରେଇ କରି ଲେଖିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଆଦୌ ସତ କଥା ନୁହେଁ । ଯିଏ ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ ସେ ନିଜକୁ କଦାପି ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ ବୋଲି କହିଲେ ତାକୁ ମାରିଗୋଡ଼ାଏ । ତେଣୁ, କଥାର କୁହୁଡ଼ିରେ ତୁମେ ମୋ'ଠାରୁ ଲୁଚି ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯିଏ ଗାତ ଗାଇପାରେ, ବାଜା ବଜାଇପାରେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଓ ନିର୍ମଳ ଭାବରେ ରଙ୍ଗ ପରିହାସ

କରିପାରେ, ସେ ନିଜକୁ ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ କହିଲେ କୋଉ ଅନୁଭବୀ ସେକଥା ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ଯିବ ?

ସଂସାରରୁ ହୁଆଡ଼େ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଛାଡ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି ବୋଲି ସମସ୍ତେ ହୁହାକୁହି ହେଲେଣି । କାହିଁ ଆମର ଏଇ ଛୋଟ ମାମୁଲି ସଂସାରରେ ତ କେହି କାହାରିକୁ ଛାଡ଼ି ପାରୁନାହିଁ । ତେବେ ଆମେ ଏହି ସଂସାରରୁ ବାହାର ବୋଲି କ’ଣ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନା ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଏକାସଙ୍ଗରେ ସମାନ୍ତର ଭାବରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ସଂସାର ଚାଲିଛି ବୋଲି କହିବା ଅଧିକ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହେବ ?

୧୦୫. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନନିଗୋପାଳ ପାଲିତ, ଶିକ୍ଷକ, ଚଣ୍ଡିଖୋଲ ହାଇସ୍କୁଲ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ଇଉନିଟ୍-୬, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୬।୧୨।୭୪

ଏଠାରେ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଛି । ଆପାତତଃ ଏଇଠି ରହିଛି । କାରଣ ଏଠି ନାନା ଦାୟିତ୍ୱରେ କ୍ରମେ ଗୁଡ଼ାଇ ହୋଇଗଲିଣି । ଲେଖାପଢ଼ା ସବୁଦିନ ପରି ରହିଛି । ତେଣୁ, ଏପରି କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ରହିବି, ଯେଉଁଠି ପରିବେଶ ଭଲଥୁବ, ଏକ ଶୁଭ ଉଦ୍ୟମ ହେଉଥୁବ, ଯେଉଁଠାରେ କି ଏ ଯୁଗର ସମସ୍ତ ପ୍ରତିକୂଳତା ସତ୍ତ୍ୱେ ତଥାପି ବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ମଣିଷ ପରି ବଞ୍ଚିରହିବା ଓ ଆଗକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିପାରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ ।

୧୦୬. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ, ଗୁଣ୍ଡପୁର କଲେଜ, କୋରାପୁଟ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୨୬।୨।୭୫

ପଶ୍ଚିତେରା ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଆଶ୍ରମରେ ଆୟୋଜିତ ଏକ ନିଖିଳ ଭାରତ ସେମିନାରରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ୧୪ ତାରିଖରୁ ହିଁ ମୁଁ ସେଠାକୁ ଯାଇଥିଲି । କାଲି ଫେରିଲି ।

ଏତେଦିନ ବାହାରେ ରହିବାପରେ ପୁଣି ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ବାହାରକୁ ଯିବା ଆଦୌ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏଠାରେ ସ୍କୁଲର କାମ ତ ଅନେକ ରହିଛି । ମୁଁ ଗତ କେତେଟା ଦିନ ଅନୁପସ୍ଥିତ ରହିବା ପରେ ମୋ’ର କାମ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ବାକୀ ପଡ଼ିଛି ।

ଭୀମଭୋଇ ସ୍ମରଣିକାରେ ମୋ’ର କୌଣସି ଲେଖା ବାହାରିନାହିଁ । ଗୋପାନାଥ ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟା ‘ନବପତ୍ର’ ଆପଣଙ୍କ ଲାଗି ଖଣ୍ଡେ ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ।

୧୦୭. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୨୮।୨।୭୫

ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ଦେଇଥିବା ତୁମର ପୂର୍ବ ଚିଠିଟି ମଧ୍ୟ ଆମରୁ ପାଇଥିଲି । ମୁଁ ମରିବା ପରେ ମୋ’ ଜୀବନର ନାନା ସନ୍ତକ ଓ ପ୍ରମାଣ ସହିତ ଯଦି ଏକ ମିଉଜିୟମ୍ ତିଆରି ହୁଏ, ତେବେ ତୁମର ଚିଠିଟି ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ଗୋଟିଏ ସନ୍ତକ ହୋଇ ନିଶ୍ଚୟ ରହିବ । ଚମ୍ପତିମୁଣ୍ଡାରେ ମୁଁ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ସମ୍ପଦର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ବସିଥିଲି ଓ ସେହି ସମ୍ପଦ ମୋତେ ସାରା ଜୀବନ ଲାଗି କିପରି ସମ୍ପଦବାନ୍ କରି ରଖିଛି, ତୁମର ଚିଠି ତାହାରି ସନ୍ତକ ହୋଇ ରହିଥିବ । ତୁମକୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି ।

‘ପ୍ରଗତିବାଦୀ’ ରେ ମଝିରେ ମଝିରେ ମୋ’ର ଲେଖା ବାହାରୁଛି । ଜୟ-
ପ୍ରକାଶକ ଆନ୍ଦୋଳନ ବିଷୟରେ ବି ସେଥିରେ କେତୋଟି ଲେଖା ବାହାରିଛି । ପଢ଼ିବଣି ।

୧୦୮. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଅଧ୍ୟାପକ, ଗୁଣ୍ଡପୁର କଲେଜ, କୋରାପୁଟ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୨୫।୪।୭୫

ମେ’ ମାସ ବର୍ଷର ଶେଷମାସ । ସବୁଯାକ ବିଧିର ପୂରଣ ହେବ । ସବାଶେଷକୁ
ଅଭିଭାବକ ଦିନସ ମଧ୍ୟ ହେବ । ତେଣୁ ବାହାରକୁ ଲୁ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ମୋ’ର ଲେଖାଟି ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ
ଲାଗିଲା ଜାଣି ଖୁସୀ ହେଲି । ‘ଜାତିରେ ମୁଁ ଯବନ’ କ୍ରମିକ ଭାବରେ ସବୁସଂଖ୍ୟାରେ
ବାହାରିବ । ପ୍ରଥମଟି ସହିତ ଦ୍ୱିତୀୟଟିକୁ ପଢ଼ିଥିଲେ ହୁଏତ ଟିକିଏ କମ୍ ନିରସ
ଲାଗିଥାନ୍ତା ।

୧୦୯. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୪।୧୦।୭୫

ଆମେ ଯିଏ ମୁଆଡ଼େ ଥିବା, ପରସ୍ପରକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଥିବା, ଏତିକି କଣ କମ୍
ମୂଲ୍ୟବାନ କଥା ? ଏ ଦିଗରେ ମାନପୁର ମୋତେ ଅନେକ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛି ।

ଏବେ କେତେଥର ଲାଗି ସୁରୋଶ ସହିତ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଦେଖାହେଲା ।
ସମସ୍ତଙ୍କ କଥା ବହେ ବହେ ପଢ଼ିଗଲା । ପଛକୁ ଅନାଇ ମୁଁ ନିକେ ଯେପରି ବୟସରେ
୨୦ ବର୍ଷର ତରୁଣ ହୋଇ ଯାଉଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି ।

୧୧୦. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ବଂଶଧାରୀ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ, ଗୁଣ୍ଡପୁର, କୋରାପୁଟ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୩୦।୧୧।୭୫

ଗୁଣ୍ଡପୁରରେ ଦୁଇଦିନ କେଡ଼େ ଖୁସୀରେ କଟିଲା । ଆପଣଙ୍କର ମମତାର ଫଳ ଭାବ ।
କେତେ ନୁଆବନ୍ଧୁ ମିଳିଲେ । ପୁରୁଣା ସ୍ମୃତିଗୁଡ଼ାକର ଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟ ମିଳିଲା । ଏସବୁ
ସକାଶେ ସବୁ କୃତଜ୍ଞତା ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ହିଁ ଜଣାଉଛି ।

ସାହିତ୍ୟ ଲାଗି ଆପଣଙ୍କର ଯେଉଁ ଆଗ୍ରହ ଅଛି, ତାହା ମୋତେ ପ୍ରକୃତରେ
ଭାରି ଆନନ୍ଦ ଦେଇଛି । ସେହି ଆଗ୍ରହ କ୍ରମେ ଆପଣଙ୍କର ବୃହତ୍ତର ଜୀବନ ଭିତରକୁ
ବ୍ୟାପିବ ଓ ଜୀବନଟା ଯାକକୁ ହିଁ ଆଗ୍ରହୋତ୍ସାହ କରିପକାଇବ ।

୧୧୧. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ବଲାଙ୍ଗୀର, ୭।୧୨।୭୫

ତୁମେ ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଚିଠି ଲେଖିପାରୁଛ, ମୁଁ ସବୁଥର ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବାରବାର ପଢ଼େ ।
ତୁମର ଭାଷା କେଡ଼େ ନିର୍ମଳ, କଥାଗୁଡ଼ାକ କେଡ଼େ ସ୍ୱାଭାବିକ । ଭିତରେ ଗୋଟାଏ
ନିର୍ମଳ ହୃଦୟରୁ ହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉଦ୍ଧାରିତ ହୋଇ ଆସୁଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ତୁମର ସବୁ
କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତତା ମଧ୍ୟରେ ତୁମ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ କେଡ଼େ କୋମଳ ସ୍ନେହୀ ମଣିଷଟିଏ

ରହିଛି, ଯାହାକି ସାରା ସଂସାରକୁ କେବଳ ସ୍ନେହ ଦେଇ ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, ତୁମର ଚିଠି ପଢ଼ିବାବେଳେ ମୋତେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ଲାଗେ । ଏହିପରି ଏକ ହୃଦୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂସାରରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଦୃଷ୍ଟାପ୍ୟ । ତେଣୁ, ସେଇଟିକୁ ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ବଢ଼ାଇ ରଖିବ ।

୧୧୨. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ, ଗୁଣୁପୁର କଲେଜ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୯।୧।୭୬

ଏହା ମଧ୍ୟରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଜୈନଧର୍ମ ସେମିନାର ନେଇ କଟକରେ ବେଶ୍ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ତେଣୁ, ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଭାରି ଅନିୟମିତ ହୋଇଗଲା ।

୧୧୩. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଅଧ୍ୟାପକ, ଗୁଣୁପୁର କଲେଜ ।

ସୋନ୍‌ପୁର, ୧୫।୨।୭୬

Picasso, Leonardo da Vinci – ଏ ଦୁଇଟି ବହି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରୁ ପଢ଼ିବାକୁ ନେଇଥିଲି ।

ଭୀମଭୋଇଙ୍କର ଗାଦୀ ଖଲିଆପାଲିଠାରେ କାଲି ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲି । ଆଜି ରାତିରେ ଏଠାରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବାହାରିଯିବି ।

ବଂଶଧାରା ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦର ଆପଣଙ୍କର ଯୋଜନା ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୀତାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ଲେଖିଲେ କି ? ସେହି ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଟି ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାର ଉପକ୍ରମ ହେଲାବୋଲି ଶୁଣିଲେ ମୁଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ ଲେଖାଟିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବି । ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୁଏତ ମଠ ମଠ କରୁଥିବି ।

୧୧୪. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ବ୍ରହ୍ମପୁର ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୭।୨।୭୬

ଆସନ୍ତା ୨୬ ତାରିଖ ଗୁରୁବାର ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ମୋତେ ଖଲିକୋଟ କଲେଜରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଡାକିଛନ୍ତି । ସେଦିନ ମୁଁ ଅପରାହ୍ନ ୨/୩ଟା ସୁଦ୍ଧା ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବି ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । ସେଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରେ ମୋତେ ସେହି ରାତିରେ ହିଁ ଅବଶ୍ୟ ଫେରି ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତଥାପି ସେହି କେତେ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଦେଖାହେବ ବୋଲି ଭାବୁଛି । ଟିକିଏ ଖୁସିରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିପାରିବା ।

୧୧୫. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଅଧ୍ୟାପକ, ଗୁଣୁପୁର କଲେଜ, ଭୋରାପୁଟ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧।୩।୭୬

କଳିଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜରେ ମୁଁ ଥରେ ଯେଉଁ ଲେଖାଟି ପାଠ କରିଥିଲି ଓ ଯାହା ‘ସାହିତ୍ୟ’ରେ ଆପଣ ଛପାଇଥିଲେ, ସେଇଟି କାହିଁକି ମୁଁ ଖୋଜି ବାହାର କରିପାରୁନାହିଁ । ଲେଖାଟି ହଠାତ୍ ଦରକାର ହେଉଛି । ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ସେହି ସଂଖ୍ୟା ‘ସାହିତ୍ୟ’ ନିଶ୍ଚୟ ଥିବ । ସେଇଟି ଦୁଇଟ ପଠାଇ ଦେଇ ପାରିବେ କି ?

ଗତ ୨୬ ତାରିଖ ଦିନ ଖଲିକୋଟ କଲେଜରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯାଇଥିଲି । ସେଠାରେ କଳିଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜର ଅନେକଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲା ।

୧୧୬. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଅଧ୍ୟାପକ, ଗୁଣୁପୁର କଲେଜ, କୋରାପୁଟ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୩୫।୭।୭୨

ସଂସାରରେ ମୋତେ ନିଜର ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବାର ଏହିପରି ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ସବୁଦିନ ରହିଥାନ୍ତୁ, ମୋ' ନିଜ ପାଇଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବି ।

୧) ଆପଣଙ୍କ କବିତାଟି ମୋତେ ଭାରି ଭଲ ଲାଗିଲା । ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଏଡ଼େ ନିଜସ୍ୱ ଚମତ୍କାର ଭାଷା ଅଛି ଅଥଚ ଆପଣ ତାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ କାମରେ ଲଗାଉନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ? ଆପଣ କବିତାଟିକୁ 'ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ'କୁ ପଠାଇଥିଲେ କି ? ସେଠି କବିତାଟିର କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱ ରହିବ ବୋଲି ଆପଣ ବି କ'ଣ ଭାବିଥିଲେ କି ? ଗଭୀର ଫୁଲର ଗୁରୁତ୍ୱ ପୂଜାଫୁଲରେ ନାହିଁ ବା ପୂଜାଫୁଲର ଗୁରୁତ୍ୱ ଗଭୀରଫୁଲରେ ନାହିଁ ।

କବିତାଟି 'ନବରବି' କୁ ପଠାଇବା ମଧ୍ୟ ହେବନାହିଁ । ମାତ୍ର ମୋ'ର ପଠାଇବାଟା ମୋତେ ଉଚିତ ହେବନାହିଁ । ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ବୁଝିପାରିବେ ।

୨) ଆଦର୍ଶ ବୋଇଲେ କେବେହେଲେ କୌଣସି ସ୍ଥାୟୀ ପଦାର୍ଥକୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ । ନିଜର ତତ୍କାଳିକ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିଧିଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଅଧିକ ବୃହତ୍ ଓ ଅଧିକ ମହତ୍ୱ କିଛିପାଖରେ ମଣିଷ ନିଜକୁ ଯେତେବେଳେ ସମର୍ପଣ କରିଦିଏ, ସେତିକିବେଳେ ସେ ଆପଣାର ଏକ ଆଦର୍ଶ ଅଛି ବୋଲି ଅନୁଭବ କରେ । ସମର୍ପଣର ଆସ୍ୱଦଟି କ୍ରମ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ଚାଲିଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମଣିଷର ଆଦର୍ଶଟି ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସଂପ୍ରସାରିତ ହେବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଆପଣଙ୍କର ପୁରୁଣା ... ଥିଲା, ସେଇଟା ଆପଣଙ୍କୁ ଆଉ ଯଥେଷ୍ଟ ବୋଲି ମନେ ହେଲାନାହିଁ । ଆପଣ ଆହୁରି ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଯିବାର ଏକ ସ୍ଥିତିରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ।

୩) 'ମାନିଷ୍ଠାଦ' ଲାଗି ଯେତିକି ପ୍ରବନ୍ଧ ସଂକଳିତ କରିଛି, ପ୍ରାୟ ସେତିକି ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରବନ୍ଧ ଅପ୍ରକାଶିତ ରହିଛି । ଅବଶ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକ ନିଜ୍ଜଳ ସାହିତ୍ୟ-ପର୍ଯ୍ୟାୟର ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟ ନାନାବିଧ ପର୍ଯ୍ୟାୟର । କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ବାବୁଙ୍କ ସ୍ନେହ ଓ ଆଗ୍ରହ ଯେମିତି ମାନିଷ୍ଠାଦ ରୂପରେ କେତୋଟି ପ୍ରବନ୍ଧର ଭାଗ୍ୟ ଫିଟିଗଲା, ପୁଣି କାହାର ସ୍ନେହ ବାଜିଲେ ହୁଏତ ଅନ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବି ସମୟ ଆସିଯିବ ।

୧୧୭. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଅଧ୍ୟାପକ, ଗୁଣୁପୁର କଲେଜ, କୋରାପୁଟ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୭।୭।୭୨

ଆପଣ ପଠାଇଥିବା 'ସାହିତ୍ୟ'ର ସେହି ସଂଖ୍ୟାଟି ପାଇଛି । କୃତଜ୍ଞତା ଜାଣିବେ । ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଆଣିଥିବା ଦୁଇଟି ଇଂରାଜୀ-ବହି, 'ଧନୁପଦ' ର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଏବଂ ଖାଡ଼ଙ୍ଗାବାବୁଙ୍କ ଲାଗି ପଣ୍ଡିତେରୀ ଆଶ୍ରମର ଦୁଇଟି ବହି — ଏପରି ପାଞ୍ଚୋଟି ବହି ଏକାଠି ବାନ୍ଧି 'ସାବିତ୍ରୀ କୁଟୀର' ରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ଆସିଛି ।

୧୧୮. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶିବରାମ ପାତ୍ର, ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ, ଗୁଣ୍ଡପୁର କଲେଜ, କୋରାପୁଟ ।
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୭।୯।୭୭

ମୋ' ପ୍ରବନ୍ଧଟି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଲେଖି ପାରିନାହିଁ, ଗଡ଼ାଇ ଦେବାରେ ଲାଗିଛି । ପୂଜାଛୁଟୀ
ଆଗରୁ ତାହା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କରିପାରିବି ନାହିଁ । କାମର ଭାରି ଭିତ । ଆପଣ ଏଠି
ହୁଇଦିନ ରହି ଏହି ପ୍ରାଣୀଚିର ଦିନମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କେବେ ଦେଖିଲେ ବୁଝିପାରନ୍ତେ ।

ଆମର ଛୁଟୀ ୨୯ତାରିଖ ଆରମ୍ଭ ହେଉଛି । ତା'ପରେ କୁଆଡ଼େ କ'ଣ ଯିବି
କହିପାରିବି ନାହିଁ । ସନ୍ଧ୍ୟାଳୀନୀ ଓ ସେମିନାର ବିଷୟରେ ସାତାକାତ ବାବୁଙ୍କୁ କହିଲେ
ସିଏ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଜନା ତିଆରି କରିଦେଇ ପାରିବେ । ଏହି ବିଷୟରେ ମୁଁ ତାଙ୍କଠାରୁ
ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଉ କାହାକୁ ଦେଖିପାରୁନାହିଁ ।

‘ଜାତିରେ ମୁଁ ଯବନ’ (୧୪) ଆପଣଙ୍କୁ ସମ୍ଭବତଃ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ ।
ବେଶ୍ କେତେଜଣଙ୍କୁ ତାହା ଭଲ ଲାଗିନାହିଁ । ଯବନ ଯାହା ଲେଖିବ ବା କହିବ, ସେଇତା
ସବୁବେଳେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବା କାହିଁକି ଭଲ ଲାଗିବ ? ମାତ୍ର ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ କୌଣସି
ଜାଗାରେ ଟିକିଏ ଉଖାରି ଦେଇ ପାରିଲେ ଯବନ ତା' ଜୀବନକୁ ସାର୍ଥକ ମନେ କରିବ ।
ଏହି କ୍ରମ ଲେଖାଟି ସରିନାହିଁ । କେବେ ସରିବ, ସେହି ବିଷୟରେ ମୁଁ କୌଣସି ସମୟ
ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିନାହିଁ । ତେଣୁ, ପୂଜା ସଂଖ୍ୟା ପରେ ଆପଣ ଏହିକ୍ରମରେ ପଞ୍ଚଦଶ
ଲେଖାଟିକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ । (୧୪) ଚିତ୍ର ଆଉଥରେ ପଢ଼ିବେ, ଶେଷଯାଏ
ପଢ଼ିବେ । ହୁଏତ ଆପଣଙ୍କ ମତରେ କିଛିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇପାରେ ।

୧୧୯. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ବ୍ରହ୍ମପୁର ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୯।୯।୭୭

ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଚିଠି ପ୍ରପରିକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଦେଇଥିଲି । ସିଏ ଏହି ଭିତରେ ସେଠି ଆପଣଙ୍କ
ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଛନ୍ତି । — ଆପଣ ବୁଝି ଯାଇଛନ୍ତି । ତାହାହିଁ ହେବାର ଥିଲା ।

ପୁରୁଣା ସହିତ ଲଢ଼ି ଶକ୍ତିକ୍ଷୟ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଆମେ ନୂଆଙ୍କ ଭିତରେ ରହିବା,
ନୂଆ ନୂଆ ପରିଚୟରେ ଯାହାକୁ ଚିହ୍ନିବା କଥା ଚିହ୍ନିବା — ଏବଂ ନୂଆ ହୋଇ ହୋଇ
ଯାଉଥିବା । ଯେଉଁମାନେ ପୁରୁଣା ହୋଇ ରହିବାକୁ ହିଁ ଜିଦ୍ଦଧରି ବସିଛନ୍ତି, ସେମାନେ
ସେଇଠି ରହିଥାନ୍ତୁ । ନୂଆ ଦେଉଳ ଗଢ଼ି ସେହି ପୁରୁଣା ଦିଆଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣା ଭିତରେ
ଥିବା ରୁଗ୍‌ଶ ଆଖି ଓ ରୁଗ୍‌ଶ ଅଭିମାନ ଗୁଡ଼ାକର ପୂଜା କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତୁ । ଆମେ
ଗୁଣିବା ନାହିଁ । ଆମେ ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ବଢ଼ୁଛୁ, ତେଣୁ ତାହାହିଁ ଆମକୁ ତରୁଣ କରି
ରଖିବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ । ଆମେ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆପଣାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ
ଉପଯୁକ୍ତ କରି ରଖିବାରେ ହିଁ ଆମର ସର୍ବପ୍ରଧାନ ଆଗ୍ରହଟି ରଖିଥିବା ।

ଅକ୍ଟୋବର ୯, ୧୦, ୧୧ ଆମର ଏଠି ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ଶିକ୍ଷକ
ମାନଙ୍କର ୩ ଦିନିଆ ଶିବିର ହେଉଛି । ଆରବର୍ଷ କଟକ ଶିବିର ପରେ ଇଏ ଦ୍ୱିତୀୟ
ଶିବିର । ସେତେବେଳେ ତ ଦଶହରା ଛୁଟୀ । ତେଣୁ, କାହାକୁ ଛାଡ଼ି ଆସିବେନି । ସମସ୍ତେ

ଏକାଠି ମିଶି ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବା ଓ ଆଗାମୀ ଅନେକ ବର୍ଷ ଲାଗି ଭୂମିଟିଏ ତିଆରି କରିବା ।

ଏହା ଭିତରେ ଆମେ ୫ମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମ ସ୍କୁଲରେ ପିଲାବୟସ୍କିଏ ତିଆରି କରି ପାରିଛୁ । ଶିବିର ସମୟରେ ଆପଣମାନେ ସେଇଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ । ମତାମତ ଦେବେ, ସେଇଟିକୁ ଆହୁରି ଉପଯୋଗୀ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଦେବେ । ଏମିତି ଭାବରେ ତ ଆମେ ସମସ୍ତେ ମିଶିକରି ଆଗକୁ ଯିବା ।

ଏଠାରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଭଲ ଅଛୁ । ଆଗକୁ ଯାଉଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରିୟ ବହୁଗୁଣିତ ହୋଇଯାଉଛି, ଏବଂ ଆମେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରିୟ ନିଜେ ବାଛିନେଇଥିବାରୁ, ଆନନ୍ଦ ବି କାହିଁକି ବହୁଗୁଣିତ ନହେବ ?

ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଆଉ କ'ଣ କ'ଣ ପଡ଼ିଛି ?

୧୨୦. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶିକ୍ଷକ, ରେମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ସମ୍ବଲପୁର । ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୮।୧୧।୭୭

ଚିଠି ପାଇବା ମାତ୍ରକେ, ମନରେ ଯେଉଁସବୁ ରୁଷା ରୁଷି ଥିଲା, ତାହା ଉଡ଼େଇଗଲା । ସେଗୁଡ଼ାକ ଡେଇଁଯିବାକୁ କେତେ ସମୟ ବା ଲାଗନ୍ତା ?

ତୁମେ ଯେଉଁ ଦୃଢ଼ରେ ପଢ଼ିଛ, ତାହାର ସମାଧାନ ତୁମେ କରିବ । ଓଜନ କରି ବା ଲାଭ କ୍ଷତି ମାପି କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଏ ନାହିଁ । ନିଜ ଭିତରେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି କରାଯାଏନାହିଁ । ତୁମେ ଟିକିଏ ଝିର ନିରୁଳ ହୋଇ ଆପଣାର ଭବିଷ୍ୟତ ଆତକୁ ଅନାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ନିଜର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଜେ ପାଇଯିବ ।

୫୦%ରୁ ତଳକୁ ରଖି M.A. ପାସ୍ କରିବା ଅପେକ୍ଷା Training କୁ ଯିବା ଭଲ । ଏଗୁଡ଼ାକ ତୁମକୁ ନିଜର ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବାରେ ହୁଏତ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ବୋଲି ମୁଁ ଏହିସବୁ କଥା ଲେଖିଲି । ଏସବୁ ବିଷୟରେ ମୋ'ର ଅଭିଜ୍ଞତା ଯେ କେତେ ଅଳ୍ପ, ତୁମେ ସେକଥା ଭଲ କରି ଜାଣିବ ।

ପିଲାମାନଙ୍କ କଥା ସମ୍ବଳିବାକୁ ହେଉଛି ବୋଲି କହି ନିଜର ଆଳସ୍ୟକୁ କ୍ଷମାଦେଲେ ସେହି ଆଳସ୍ୟ ପିଲାଙ୍କ ଭିତରକୁ ବି ବ୍ୟାପିବ । ପିଲାଏ ବଢୁଥିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯେଉଁ ବାପାମାଆ ସେଥିରୁ ନିଜେ ବଢ଼ିବାଲାଗି ଉତ୍ସାହ ପାଇବେ, ସେମାନେ ସଂସାରକୁ ଜିତି ପାରିବେ । ତୁମକୁ ରଗାଇବା ଲାଗି ମୁଁ ଏକଥା କହୁନାହିଁ । ମୋ' ଅଭିଜ୍ଞତାର କଥା କହୁଛି । ମାଆ ଏତେ ଦାବୀ ସେ ତାଙ୍କ ନିଜ ପିଲାଙ୍କ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ସହି ନଥିବେ ।

୧୨୧. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ବ୍ରହ୍ମପୁର ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୨୧।୧।୭୭

ସେଦିନ ଆପଣମାନେ ମୋତେ ଗାଡ଼ୀରେ ଚଢ଼ାଇଦେଇ ଗଲେ ଓ ମୁଁ ସେହି ଖୁସୀରେ

ଅଧା ଚେଇଁବା ଓ ଅଧା ଢୁଲାଇବାରେ ବଢ଼ି ସକାଳୁ ଆସି ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ମଝିରେ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ବାଟ କେତେଦେଲେ ଯେ କଟିଗଲା, କିଛି ଅନୁଭବ କରିପାରଲି ନାହିଁ । ସକାଳେ ବି ଆପଣମାନେ ଯେପରି ସଫଳବଳ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ, ମୋତେ ତ କାବା ହୋଇଗଲା ପରି ଲାଗିଲା । ମଣିଷ ଅକାଶତରେ ମଧ୍ୟ ସଂସାରରେ ଯେ କେତେ କାହାର ଆପଣାର ହୋଇ ଯାଇଥାଏ, ସେଦିନ ସେହି ସତ୍ୟଟିକୁ ପୁଣି ଥରେ ଅନୁଭବ କଲି ।

ବହିଦୋକାନ ଆଡ଼େ କେବେ ଗଲେ ଆପଣଙ୍କ ସକାଶେ ‘ଜଙ୍ଗଲ ଚିଠି’ ନିଶ୍ଚୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବି । ମୋ’ର ପାସୋର ଯିବ ନାହିଁ ।

ଆପଣ ଶ୍ରୀ ନଳିନୀକାନ୍ତ ଗୁପ୍ତଙ୍କର ବହି ପଢ଼ିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ରଚନାବଳୀର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣ ଆଶ୍ରମରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ମୂଳ ବଙ୍ଗଳା ରଚନାଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ିପାଢ଼ିଲେ ତ ଆହୁରି ଲାଭବାନ୍ ହେବେ । ମାଆଙ୍କର Questions and Answers – ଶତବାର୍ଷିକୀ ସଂସ୍କରଣରେ ରଚିତମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ବାହାରି ସାରିଲାଣି । ଆହୁରି ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡ ବାହାରିବ । ଅନେକ ସଂଶୟର ସମାଧାନ ଲାଗି ବାଟ ମିଳିବ ଓ ଆପଣାର ଜିଜ୍ଞାସା ତଥା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିବ । ତାପରେ ଆପଣ ମାଆ ଓ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଯେଉଁପୁସ୍ତକ ପଢ଼ିବାକୁ ମନ କରିବେ, ତାହା ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଅନେକ ସହଜରେ ବାଟ ମିଳିଯିବ ।

ଭେଟିଲାବେଳେ ଅନେକ କଥା ମନକୁ ଆସେ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ କରିହୁଏନାହିଁ – ଆପଣ ଲେଖିଛନ୍ତି । ଆମେ ପରସ୍ପର ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ଖୋଲିଦେଇ ପାରିଲେ ସିନା ତାହାରି କରିଆରେ ଆପଣା ଆପଣାର ବୃହତ୍ତର ପରିଚୟ ପାଇପାରିବା । ପରସ୍ପର ପାଖରେ ଆପଣାକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ପରିଚିତ ଓ ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରାଇପାରିଲେ ଯାଇ ଆମେ ଭଗବାନଙ୍କ ଲାଗି ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବା । ଏବଂ ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଭାବରେ ଏହି ଉନ୍ମୋଚନର ପ୍ରକ୍ରିୟାଟି ଲାଗିନରହିଲେ ଆମେ ଭାରି ସହଜ ବୁଢ଼ା ହୋଇଯିବା । ବୁଢ଼ା ହୋଇଗଲେ ଆଉ ଯାବତୀୟ ଧନ୍ଦା ଆମଦ୍ୱାରା ହେବ ସିନା, ମାତ୍ର ଶିକ୍ଷକ ହେବା ସମ୍ଭବ ହେବନାହିଁ ।

ବ୍ରହ୍ମପୁର ସମ୍ମିଳନୀର ତାରିଖ ଆଗ ଜଣାପଡ଼ିଲେ ସିନା ତା’ପରେ ଯାଇ ମୁଁ ସେଥିରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇପାରିବା ନପାରିବା ବିଷୟରେ କହିବି ?

୧୨୨. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ବ୍ରହ୍ମପୁର ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୮।୩।୭୭

ଶୁଣି ଖୁସୀ ହେବେ ମୋ’ପୁଅ ମାନବେନ୍ଦ୍ରର କବୁଦିନ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହିଦିନ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ମୋତେ ଉପଦେଶ ଦେଇ ଆସେନାହିଁ, ବିଷ୍ଣୁ ଉଦ୍ଧାର ଦେଇଥାଏ । ମୁଁ ଡ଼ିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟକୁ ଚାଲିବା ପାଇଁ ଉତ୍ସାହ ଦେଇଥାଏ । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚାଲୁଥିଲେ ବି ଅନ୍ୟକୁ ଦଉଡ଼ିବା ଲାଗି ଉତ୍ସାହ ଦେଇଥାଏ ।

ଆପଣଙ୍କ ଲାଗି ଏଥର ଖଣ୍ଡେ ‘ଜଙ୍ଗଲ ଚିଠି’ ନେଇଆସିଛି । କାହାରି ହାତରେ ହେଲେ ପୁବିଧା ଦେଖି ପଠାଇଦେବି ।

୧୨୩. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ , ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

ପଣ୍ଡିଚେରୀ, ୧୦।୬।୭୭

ତୁମେ ସାଧାରଣତଃ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ରହିଥାଅ । ତୁମକୁ ଦେଖିଲେ ମୋ’ର ପୁଣି ଘରୁଆ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛାହୁଏ । ମନ କହେ, ଘରୁଆ ହେବ ତ ତୁମପରି ଘରୁଆ ହେବ । ନିଜ ଚେରଟା ନିଜଘରେ ରହିଥିବ ଓ ଶାଖା ପ୍ରଶାଖାମାନ କେତେ କେତେ ଆକାଶକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ବି ରହିଥିବ । ଘରେ ଥାଇ ଯଦି ଆମଭଳି ଅଘରୁଆ ମାନଙ୍କୁ ପାଶୋରିଦେବ, ତେବେ ଆଦୌ ଭଲ ହେବନାହିଁ ।

୧୨୪. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର, ବ୍ରହ୍ମପୁର ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୩।୮।୭୭

ସେଦିନ ଆପଣ ଆସିଲେ ଓ ଚାଲିଗଲେ । ବେଶୀ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ମୁଁ ବି କଟକ ଯିବାର ବିଚାରରେ ଥିଲି ।

ମୋ’ଲାଗି ଦୁଇଟା କାମ କରିବେ । ୧) ଅଧ୍ୟାପକ କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ନାୟକଙ୍କ ଠାରୁ ଅନେକ ଦିନରୁ ମୁଁ କିଛି ଖବର ପାଇନାହିଁ । ଆପଣ ଟିକିଏ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବେ ଓ ତାଙ୍କ କଥା ମୋତେ ଲେଖିବେ । ୨) ପୁସ୍ତକ ଭଣ୍ଡାରର ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଦାସ ମୋ’ର ଗୋଟିଏ ପ୍ରବନ୍ଧ ସଂଗ୍ରହ ଛାପୁଥିଲେ । ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁ ପୂର୍ବରୁ ଯାପାକାମ ସରିଥିଲା । ଏହା ଭିତରେ ବହି ବାହାରି ଯିବା କଥା । ଆପଣ ଅନୁଗ୍ରହ କରି ଏ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କଠାରୁ ସବୁ ସମ୍ବାଦ ଆଣିବେ ଓ ମୋତେ ଚିଠି ଦେବେ ।

ଏଥର ସରକାର ସ୍ୱାକୃତି ଦେଲେ । ଏଣିକି ଆମର ଆଠଶହ ଗୁଣ ଅଧିକ ଖୁସୀରେ କାମରେ ଲାଗିଯିବା ଉଚିତ ।

୧୨୫. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶିକ୍ଷକ, ରେମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ସମ୍ବଲପୁର ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୩୦।୮।୭୭

ସମୟ ଅନୁସାରେ ପଢ଼ାପଢ଼ି କରୁଥିବ । କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ନିରାଶ ହେବନାହିଁ ।

୧୨୬. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଶିଷ ପାଠୀ, ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର , ବ୍ରହ୍ମପୁର ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୨।୧୦।୭୭

ମୁଁ ମାଗିଥିବା ଖବର ଗୁଡ଼ିକ ଆଣି ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିବାରୁ ଅନେକ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି ।

ସବୁଠାରେ ଅର୍ଥାତ୍ ସାଧାରଣ ସ୍କୁଲମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଯେପରି କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳୁଛନ୍ତି, ଆମେମାନେ ହୁଏତ ପ୍ରାୟ ସେହିପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛୁ । ଯେଉଁମାନେ ସ୍କୁଲ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି, କାର୍ଯ୍ୟଟି ଯେପରି ସେମାନଙ୍କର ହୋଇ ରହିଛି । ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛୁ । ଯଦି ଶିକ୍ଷକ ହିସାବରେ ହିଁ ଶିକ୍ଷାଲାଗି ଆମ

ସମସ୍ତଙ୍କର ଉତ୍ସାହ ଥାନ୍ତା, ତେବେ ଆମରି ଦ୍ଵାରା ହିଁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ହସ୍ତାନ୍ତା, ଆମରି ଆତ୍ମବିଶ୍ଵାସ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟଦୃଷ୍ଟି ଦ୍ଵାରା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଜୀବନ ଛଳଛଳ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତା । ଆମର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅଭାବ ଉତ୍ସାହ । ଶିକ୍ଷକ ରୂପେ ଦ୍ଵିତୀୟ କଡ଼ ଲାଭ କଲେ ଯାଇ ଆମର ଏହି ଉତ୍ସାହ ଏକ ସ୍ଵାଭାବିକ ସମ୍ପଦ ହୋଇ ରହିବ ।

କେତେ ସ୍ଵାଭାବିକ ହୁଅନ୍ତା, ଆମର ବୈଧାନିକ ବୈଠକ ଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଏହି ଉତ୍ସାହର କଥା ପକାନ୍ତେ, ପରସ୍ପରକୁ ଉତ୍ସାହ ଦିଅନ୍ତେ, ପରସ୍ପରର ସହଚାରିତା ଦ୍ଵାରା ବଳ ଓ ବିଶ୍ଵାସ ସଂଗ୍ରହ କରିପାରନ୍ତେ ।

ଆଗାମୀ ୨୩, ୨୪, ୨୫ ଏଠାରେ ଶିକ୍ଷକ ଶିବିର । ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତେ ଆସିବେ । ନଆସିବାର କରିବେ ନାହିଁ । ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ପ୍ରତିନିଧି ପଠାଇ ରହିଯିବେ ନାହିଁ । ତେବେ ଶିବିରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଯିବ ।

ଶିବିର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟ ପାଇ ସାରିବେଣି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାଷଣ ପରେ ଯେପରି କିଛି ଆଲୋଚନା ହେବ, ସେଥିଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଆସିବେ । ତେବେ ଯାଇ ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ଆମ ଭିତରେ ଜୀବନ ରହିଛି, ଅଭାସା ବି ରହିଛି । ଆମେ ଯେ ଆରୋହୀ, ପଥର ଅନ୍ଵେଷଣ କରୁଛୁ, — ତାହାରି ପ୍ରମାଣ ମିଳିବ ।

୧୨୭. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶିକ୍ଷକ, ରେମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ସମ୍ବଲପୁର । ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୬।୪।୭୮

ତୁମ ମନର ନିଷ୍ଠା ଅବିଚଳିତ ରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଉ ଅନ୍ୟ ଭାବନା ମନରେ ପଶିବା ଭିତ୍ତିତ ହେବନାହିଁ । ଫଳ ଅବଶ୍ୟ ଫଳିବ ।

ଦେଢ଼ମାସ ତଳେ ଅନୁଗୁଳ କଲେଜକୁ ଯାଇଥିବା ସମୟରେ ଚମ୍ପତିମୁଣ୍ଡା ଯାଇଥିଲି । ଏବେ ୨୦ ବର୍ଷ ପରେ ଲାଇବ୍ରେରୀକୁ ଦେଖିଲି । ସେଠି ତୁମମାନଙ୍କର କଥାସବୁ ମନେ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା ।

୧୨୮. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ରିଜିଷ୍ଟ୍ରାର କଲେଜ ଅଫ୍ ଏଜୁକେସନ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୧।୫।୭୮

ମୋ'ର ଅନୁରୋଧ ତୁମେ ପଛସା ପତ୍ର ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ଆଗାମୀ ପରୀକ୍ଷାରେ କିପରି ଭଲ କରିବ, ସେଥିଲାଗି ଚିନ୍ତା କରିବ । ୨୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ମୋ' ନିଜ ଲାଗି ମୁଁ ଯେତିକି ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁଥିଲି, ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାୟ ସେତିକି ଖର୍ଚ୍ଚ ଲାଗୁଛି । ତେଣୁ ମୁଁ ଭାବୁଛି, ତୁମର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରୟୋଜନତା ତୁଲାଉ ଦେଇପାରିବି । ତୁମର କେତେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ମୁଁ ଜାଣିନାହିଁ । ତଥାପି ଏଠାରେ କ ପାଖରେ ମୁଁ ୪୨୦୦ କା ଦେଇଯାଇଥିବି । ତୁମେ କେଉଁଦିନ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଆସି ତାଙ୍କଠାରୁ ଟଙ୍କା ନେଇ ଯାଇଥିବ । ଅଧିକ ଦରକାର ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ କହିବ । ସେହି ଅନୁସାରେ ଟଙ୍କା ଦେବାଲାଗି ତାଙ୍କୁ କହିବି । ତୁମେ ସଙ୍କୋଚହୀନ ମନରେ ଏତକ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିଲେ ଆପଣା ବାଟରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାଲାଗି ନିଜ ଭିତରୁ ଅନେକ ବଳପାଇବ ।

ନିରାଶ ହୋଇଯିବ ନାହିଁ । ଆମଠାରୁ ଅଧିକ ଦୁର୍ଗତିରେ ସଂସାରରେ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି ଓ ତଥାପି ଅଧିକ ଭଲ ଏକଦିନ ସମ୍ଭବ କରିବାଲାଗି ଉଦ୍ୟମ ଓ ସଂଗ୍ରାମ କରୁଛନ୍ତି । ସେହିମାନେ ହିଁ ଯଥାର୍ଥରେ ବିଶ୍ୱାସୀ, ଯଥାର୍ଥରେ ଭକ୍ତ ।

୧୨୯. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତି କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ମାନପୁର, ସମ୍ବଲପୁର ।

Ashram Fellowship, KODAIKANAL, Tamilnadu, ୨୯/୫/୭୮
ଶାନ୍ତି ନିକେତନରେ ପାଠ ପଢ଼ିଲାବେଳେ ଆଉଥରେ ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲି । ଏହି ଅନେକ ବର୍ଷ ଭିତରେ ପ୍ରକୃତି ବୁଢ଼ା ହୋଇନାହିଁ; ମନେ ହେଉଛି ମୁଁ ବି ବୁଢ଼ା ହୋଇନାହିଁ ।

ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ତଳେ ଦେଶର ଯେଉଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଲା ଓ ଯାହାକୁ ଅନେକ ଲୋକ ବିପ୍ଳବ ବୋଲି କହିଲେ, ମୁଁ ତାକୁ କେବେହେଲେ ସେପରି ଭାବୁନଥିଲି । ବିପ୍ଳବ କରିବା ମଣିଷ ଅଲଗା ଧାତୁରେ ଗଢ଼ା ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେମାନେ ଅଲଗା ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖନ୍ତି, ଅଲଗା ବାଟ ଚାଲନ୍ତି । ବିପ୍ଳବ ଲାଗି ଯେଉଁ ନେତୃତ୍ୱ ଆବଶ୍ୟକ, କଂସର ବନ୍ଦୀଶାଳାରେ ଏବେ ବି ତାହା ଜନ୍ମଲାଭ କରିନାହିଁ । ଏବେ ଯାହା କିଛି ଜନ୍ମ ଲାଭ କରୁଛି, ସେଗୁଡ଼ାକ କଂସର ଗୋଟାଏ ବାଡ଼ିଆକୁ ବି ନିଅନ୍ତି । ଅସଲ ବିପ୍ଳବ ଆସୁଛି । ରାତି ଯେତିକି ଅଧିକ ଅନ୍ଧାର ବୋଲି ମନେହେଉଛି, ସକାଳ ପାହାନ୍ତା ସେତିକି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଏହାକୁ ପ୍ରମାଣ କରି ବୁଝାଇ ହେବନାହିଁ । ଯିଏ ଏଥିରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବ, କେବଳ ସେଇ ସେଇଥିଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍କୁଲ ବଡ଼ ହୋଇଗଲାଣି । ସମସ୍ୟା ଅଧିକ ଜଟିଳ ହେଲାଣି । ପିଲାଏ ବଡ଼ ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ଚମ୍ପରିମୁଣ୍ଡାର ସୁନ୍ଦର ନୀରବ ଆକାଶ, ସବୁଜ ଅରଣ୍ୟ ଓ ଧ୍ୟାନପୂର୍ବକମାନେ ତୁମମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକାଠି ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାଲାଗି ମୋତେ କେତେ ବଳ ଦେଉଥିଲେ । ମାତ୍ର, ରାଜଧାନୀ ପରି ଗରିମା ଭରିହୋଇ ରହିଥିବା ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ମୁଁ ସେସବୁ କୁଆଡ଼ୁ ପାଇବି ? ବେଳେବେଳେ ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଜାଗାକୁ ଭାରି ମନ ଲୋଡ଼ୁଛି, ମନ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଲୋଡ଼ୁଛି ?

୧୩୦. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦତ୍ତ ଦେ, ହିନ୍ଦୀ ଶିକ୍ଷକ, ଦହମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ବାଲେଶ୍ୱର ।
ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୪।୬।୭୮

ଛୁଟୀରେ ଚିକିତ୍ସା ବାହାରକୁ ଯାଇଥିଲି । ତେଣୁ ଫେରି ପଂରଦିନ ଆପଣଙ୍କର ଚିଠି ପାଇଲି । ଅନେକ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛି ।

ଖରିଦଚକ୍ରଠାରେ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବୃନ୍ଦାବନ ବାବୁଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଥିଲା । କୁଲାଲ ଶେଷକୁ ମୁଁ ତେଣେ ଯାଇପାରିବି ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲି । କୁଲାଲ ପହିଲାବେଳକୁ ତ ଆମର ଏଠାରେ ଦୋକାନ ଖୋଲିବ । ସ୍କୁଲରେ ନାମଲେଖା ପ୍ରଭୃତି ନାନା ଧରା ରହିଛି । ତା'ପରେ ପ୍ରାୟ ସପ୍ତାହକ ପାଇଁ ପ୍ରପତ୍ତି ତାଙ୍କ ସହିତ କେତେଟା ଜାଗାକୁ ଯିବାଲାଗି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ମୁଁ ଭାବୁଛି, କୁଲାଲ ୩୧ ସୋମବାର ରାତିରେ ମୁଁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରୁ ବାହାରି

ପାରିବି । ଜଗନ୍ନାଥ-Expressରେ ଯାଇ ବାଲେଶ୍ଵରରେ ଓହ୍ଲାଇଲେ ପାହାନ୍ତରେ ଚାଲି ବା ମଟର ଧରି କଲେଶ୍ଵର ଯାଇହେବ କି ? ତା'ପରେ ସିଧା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାୟଙ୍କ 'ସ୍ଵେଚ୍ଛାବଦ୍ଧ' ଘରକୁ ଯିବି । ଆପଣମାନେ ସେଇଠାକୁ ଆସିଥିଲେ ସାଥୁହୋଇ ଭୋଗରାଇ ଯାଇପାରିବା । ୧,୨,୩ ତାରିଖ ସେଇଆଡ଼େ ରହି ୩ ରାତି ବା ୪ ଦିନବେଳେ ଫେରିଲେ ହେବ । ଆପଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ଯାହା ଠିକ୍ କରିବେ ଏବଂ ମୋତେ ସେହି ଅନୁସାରେ ଜଣାଇବେ ।

ଭୋଗରାଇଠାରୁ ଯେଉଁ ୧୨/୧୩ ମାଇଲ ବାଟ କଥା ଲେଖିଛନ୍ତି, ପାଗ ଭଲ ଥିଲେ ଓ ରାସ୍ତା ଗମ୍ୟ ରହିଥିଲେ ଆମେ ସାଇକେଲରେ ଯିବା, ନଚେତ୍ ପାଦରେ ଚାଲିକରି ଯିବା । ଚାଲିକରି ଗଲେ ଅଧିକ ଦେଖିହେବ, ଅଧିକ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିହେବ । ବୁଲିବାର ଅର୍ଥ ହେଲା ତ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧିବା । ତେଣୁ ଆଉ ଅନ୍ୟ କଥା ଲାଗି ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ନାହିଁ ।

ସମୁଦ୍ରକୂଳଯାଏ ଯାଇଥିଲେ ମୁଁ ଆହୁରି ଖୁସୀ ଓ ଲାଭବାନ୍ ହେବି । ହଁ, ଏହାରି ମଧ୍ୟରେ ଖରିଦତକ ମଧ୍ୟ ଆସିବା, ଭୋଗରାଇ (ଖଳା ବାଡ଼ିଆ) ମଧ୍ୟ ଯିବା ।

ଫୁଲର ଟଙ୍କା ଅଛି, ତଥାପି କାମ ଆଗେଇ ପାରୁନାହିଁ, ଏଥିଲାଗି ବ୍ୟସ୍ତ ହେବେନାହିଁ । ଆମର ନିଷ୍ଠା ଓ ଉତ୍ସାହ ବଢ଼ି ଏପରି ଏକ ବେଳ ଆସିବ, ଯେତେବେଳେ କି ମୂଲିଆ ନମିଳିଲେ ନିଜେ ନିଜେ ମାଟିଖୋଳି ଘର ତିଆରି କରିବାକୁ ତିଆର ହୋଇଯିବ । ସବୁ ସହରରେ ସିନା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ଗାଆଁରେ ଅବଶ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ।

ଧୂବବାବୁଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଦେବେ । ତାଙ୍କୁ କହିବେ, ପୁଣି ଥରେ ଖରିଦତକ ଯିବାର ଯୋଗ ପଡ଼ୁଛି । ପରାମର୍ଶ କରି ସବୁ ସ୍ଥିର କରିବେ ଓ ମୋ'ଠାକୁ ପତ୍ର ଲେଖିବେ । କୁଲାଇ ପହିଲା ମଧ୍ୟରେ ଚିଠି ପାଇଲେ ମୁଁ ଭାରି ଖୁସୀ ହେବି ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଠିକ୍ କରିପାରିବି ।

ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିକ ମଧ୍ୟରେ ମତ ଭେଦ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଭୁଲ ବୁଝାମଣା କାହିଁକି ହେବ ? ତେଣୁ, ଉପାୟ ହେଉଛି, ବିଭିନ୍ନ ମତକୁ ଏକାଠି ବସି ଆଲୋଚନା କରାଯିବ । ତା'ପରେ ସବୁଆଡ଼ୁ ବିଚାର କରି ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ଏବଂ ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

୧୩୧. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ରିଜିଷ୍ଟ୍ରାର କଲେଜ ଅଫ୍ ଏକ୍ସକେସନ୍ ଭୁବନେଶ୍ଵର, ୩୦।୬।୭୮

ତୁମର ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଚିତ୍ରାକରି ଲେଖିବାକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ'ର ସମୟ ନାହିଁ କିମ୍ବା ମୁଣ୍ଡ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟଥା କିଛି ଭାବିବ ନାହିଁ । ମନରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆଶଙ୍କା ନରଖି ପରୀକ୍ଷାରେ ବସ । ତୁମ ପରିଶ୍ରମ ଓ ତୁମ ନିଷ୍ଠାର ଫଳ ତୁମକୁ ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିବ ।

ମନେ ରହୁନାହିଁ ମନେ ରହୁନାହିଁ ଭାବି ସେଇଥିରେ ଘାରିହୋଇ ବସିଲେ ତୁମର

ଅସୁବିଧା ଯିବନାହିଁ । ପଦୁଛ, ମନଯୋଗ ଦେଇ ପଡ଼ି । ମନେ ରହିବ କି ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ସେଗୁଡ଼ାକୁ ନେଇ କୌଣସି ଚିନ୍ତା କରନାହିଁ । ଖୁସୀ ହୋଇ, ଏକାଗ୍ର ହୋଇ ପଡ଼ିଯାଅ । ସେଗୁଡ଼ାକ କେତେ ମନେ ରହିଲା କି ନରହିଲା, ବଣିଆଙ୍କ ପରି ଓଜନ କରି ସେଥିପାଇଁ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରନାହିଁ । ତେବେ ଦେଖିବ, ପରୀକ୍ଷାଲାଗି ଯାହା ମନେ ରହିବା କଥା, ତାହା ଅବଶ୍ୟ ମନେ ରହିବ । ଭଗବାନ ମଣିଷର ବିଚାର କରିବେ, ଭଗବାନ ପରିଶ୍ରମର ଫଳ ଦେବେ । ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଭୟରେ ପଡ଼ି ଅହଂକାରୀ ହୋଇ ସେହି କାମଟାକୁ ନିଜ ହାତକୁ ନିଏ, ସେତେବେଳେ ସିଏ ଭାରି କ୍ଷତିରେ ପଡ଼େ । ତେଣୁ, ଖୁସୀ ହୋଇ ନିଜର କାମ କରିଯାଅ, ନିଷ୍ଠାର ସହିତ କାମ କରିଯାଅ, ନିଜର ଅପୂରଣ ଗୁଡ଼ାକୁ ନେଇ ଘାରି ହୁଅନାହିଁ, ନିଜକୁ ଛୋଟ ବୋଲି ଭାବନାହିଁ ।

୧୩୨. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶିକ୍ଷକ, ରେମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ସମ୍ବଲପୁର ।
କଟକ, ୨୨।୮।୭୮

ପଥରିଦିନ ଶାନ୍ତିଭାଇ ଅଚାନକ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ମୁଁ ତ ଘରେ ଏକା ପୁଅ ସହିତ । ଭାଉଜ କର୍ମାନୀ ଯାଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ରାନ୍ଧୁଣିଆ ହେଲି । ଶାନ୍ତିଭାଇଙ୍କୁ କେମିତିଆ ଲାଗିଥିବ । ଉଦର ଭରଣ ହୋଇନଥିବ, କେବଳ ଯଜ୍ଞକର୍ମ ହୋଇଥିବ । ଖରାବେଳେ ଦୁହେଁ ଭଉଣୀଘରକୁ ଗଲୁ । ଚୈତନ୍ୟ ପାଖକୁ ବି ଗଲୁ । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେ ଚୈତନ୍ୟ ଘରେ ଖାଇ ସମ୍ବଲପୁର ବସ୍ ଧରିଥିବେ ।

ଭାଉଜ ଆସିବା ପରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଫେରିବା ବିଷୟରେ ଆଉଥରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏତେଦିନ ଅନୁପସ୍ଥିତ ରହିବା ପରେ ଯିବାକୁ ମନ ନହୋଇପାରେ ।

୧୩୩. ବାବାଜୀ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ଦାସ, ନବଜ୍ୟୋତି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ପଣ୍ଡିତେରୀ ।

କଟକ, ୨୯।୮।୭୮

ମାନନୀୟେଷୁ, ମୋ'ର ଭକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଦୀର୍ଘ ଅନେକ ଦିନ ହେଲା ଚିଠି ଦେଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୋର ଯାବତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆପଣ ଏଠି ମୋ'ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି, ମୋ' ସମ୍ମୁଖରେ ରହିଛନ୍ତି ।

କାଲି ମାତୁରଚନାବଳୀର ୩ୟ ଖଣ୍ଡର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ସରିଲା । ସେହି ଅବସରଟି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ସୁସମ୍ବାଦଟି ଆଗ ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେବି ବୋଲି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲି । ଏହି ଖଣ୍ଡଟିରେ ୧୯୨୯, ୧୯୩୦-୩୧ର ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ରହିଛି, ଧନ୍ୟପଦ ଉପରେ ମାଆଙ୍କର ଟୀକା ରହିଛି । ତା'ପରେ ମାଆ ଦେଇଥିବା କେତେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଉପରେ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଶଙ୍କା ସମାଧାନ ରହିଛି । ଏହାପରେ ୧୯୫୭-୫୮ର ପ୍ରଶ୍ନ ଓ ଉତ୍ତର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବି । ତାହାର ପ୍ରାୟ ଏକ-ତୃତୀୟାଂଶ ଆଗରୁ ସାରିଦେଇଥିଲି ।

ଏହା ମଧ୍ୟରେ କେତେକ କ'ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଗଲା । ଆପଣମାନଙ୍କର ବଳକୁ ଭିତରେ ଆହରଣ କରି ମୁଁ ତଥାପି ଶାନ୍ତ ରହିପାରିଲି । ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ପଛରେ ହୁଏତ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ଆଉକିଛି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିହିତ ହୋଇ ରହିଛି । ଯେଉଁଠି ଆପଣାକୁ ଦେଇ

ଦେଇଛି, ସେଇଠୁ ଅବଶ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଆସିବ ।

ଏହି ଦୁର୍ଗତି ସମୟରେ ଯଦି ଅନୁବାଦ ପରି ମହାନ୍ କାର୍ଯ୍ୟଟି ମୋ'ପାଖରେ ନଥାନ୍ତା, ତେବେ ମୋ'ର ଦଶା କ'ଣ ହୋଇଥାନ୍ତା କେଜାଣି ? ତାହାହିଁ ମୋତେ ମୋ'ର ଅସଲ ବଳଟି ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ରହିବାକୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେଲା । ଆପଣମାନଙ୍କ ଠାରେ ଏଥିଲାଗି ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃତଜ୍ଞ ।

ଉଷା ଏକ ସନ୍ଧ୍ୟାକଳାରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ଜର୍ମାନୀ ଯାଇଛି । ପୁଅ ସହିତ ମୁଁ ଏଠାରେ ଅଛି । ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୫ ତାରିଖ ବେଳକୁ ସେ ଫେରିବାର କଥା ।

ଆପଣଙ୍କ ସ୍ନେହପତ୍ର ପାଇବି ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । ଏଥର ଅନୁବାଦ ଅଧିକ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଚାଲିବ । ତେଣୁ, ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ଲାଗି ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ନିୟମିତ ଭାବରେ ପତ୍ର ଦେବି । ପ୍ରପରିକୁ ପ୍ରଣାମ ଦେବେ । ସେ ଏଥର ଆସିଲେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅନୁବାଦଟି ତାଙ୍କରି ହାତରେ ଦେବି ।

୧୩୪. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୋଦର ଦେ, ଶିକ୍ଷକ, ଦହମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ବାଲେଶ୍ୱର ।

କଟକ, ୮।୯।୭୮

ଗତ ସପ୍ତାହଠାରୁ ଆଜିଯାଏ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ହିଁ ମନେମନେ ଘୁରୁଛି । ଆପଣ ମୋତେ ଯେଉଁସବୁ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ଯାଇଥିଲେ, ସବୁ ଆଖି ଆଗରେ ଦିଶିଯାଇଛି । ମାସକ ପରେ ସେଠାରେ ଏଡ଼େବଡ଼ ଏକ ବିଭୀଷିକା ଘଟିବ ବୋଲି ମାସକଟଳେ ଆପଣମାନଙ୍କ ସହିତ ତେଣେ ମୁଁ ବୁଲୁଥିବା ବେଳେ କିଏ କହିନା ବି କରିଥିଲା ?

ମୋ'ର ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ, ଆପଣ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଚିକିତ୍ସିତ ସବୁ ଖବର ମୋତେ ଦେବେ । ପରିଚିତ ସବୁ ବନ୍ଧୁଙ୍କ କଥା କହିବେ । ଖାସ୍ ଭୋଗରାର ସେତେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇନଥିବ ବୋଲି ଭାବୁଛି । ଅନେକ ପିଲାଙ୍କ ପରିବାର ପର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ସେହି ବିକଳ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଥିବେ । ପାଠକ୍ରରେ ସେଦିନ ଯେତେ ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ମୁଁ ବସିଥିଲି, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମନେରଖିଛି । ସେମାନଙ୍କର ଖବର ଦେବେ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଏକ ସନ୍ଧ୍ୟାକଳାରେ ଯୋଗ ଦେବାଲାଗି ଏବେ ଜର୍ମାନୀ ଯାଇଛି । ତେଣୁ, ମାସେ ହେଲା ମୁଁ ଏଇଠି । ଆପଣ ଏହି କଟକ ଠିକଣାରେ ଚିଠିଦେବେ । ଆଉକେବେ ଦେଖାହେବ କିଏ ଜାଣିଛି ?

୧୩୫. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୋଦର ଦେ, ହିନ୍ଦୀ ଶିକ୍ଷକ, ଦହମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ବାଲେଶ୍ୱର ।

କଟକ, ୧୮।୯।୭୮

ଖରିଦତକ ସମାଧିପାଠରେ ବେଶୀ କିଛି କ୍ଷତି ହୋଇନଥିବାର ଜାଣି ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଣି ଆହୁରି ଶୁଖିଯିବଣି ଏବଂ ଅବସ୍ଥା ସ୍ୱାଭାବିକ ହୋଇଯିବଣି ।

ଧୂବବାବୁଙ୍କୁ ଆର ଚିଠିଟି ଦେଲେ ତ ? ତାଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଚିଠି ପାଇନାହିଁ । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି । ସିଏ ମନ କରିଥିଲେ ସବାଆଗ ତାଙ୍କର ଚିଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିଥାନ୍ତା । ତାଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ ସ୍ମରଣ କରାଇଦେବେ ।

ନୂଆ ସ୍କୁଲରେ ଶେଷକୁ କେତେଜଣ ପିଲା ରହିଲେ ? ଯେଉଁ ତିନିଜଣ ଭାଇ ପଡ଼ାଇବାକୁ ରାଜୀ ହୋଇ ବାହାରିଥିଲେ, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି ପରା, ତାଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣଙ୍କ କାହାକୁ କଟକ ପଠାଇବାକୁ ଭାବୁଥିଲେ ପରା ? ଯଦି ଆସିଥିବେ, ତେବେ ଆସନ୍ତା ରବିବାର ଦିନ ତାଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ହୋଇପାରିବ । ସେଠାରେ ରବିବାର ଦିନ ଉପରଓଳି ଏକ ଆଲୋଚନାଚକ୍ର ହୁଏ । ମୁଁ ସେଠାକୁ ଯାଏ ।

ସ୍କୁଲ ବିଷୟରେ ତ କେତେ ନା କେତେ କହିବାର ଅଛି । ମାତ୍ର ଅନେକ ସମୟରେ ମଣିଷ କଥାଟିକୁ ଭୁଲ ବୁଝେ ଏବଂ ତା'ପରେ ଯେତେ ଯାହା କହିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାର କିଛି ଫଳ ହୁଏନାହିଁ । ମୁଁ ଯାହା ଯେତେବେଳେ କହେ, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଭାବୁଥିବା ଅର୍ଥାତ୍ ମୋତେ ଦେଖାଯାଉଥିବା କଥାଗୁଡ଼ାକ କହେ । ବନାଇ ଚୁନାଇ ଭଲ ଶୁଣାଯିବା ଭଳି ଚେଷ୍ଟା କରି କିଛି କହେନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆପଣ ଓ ଧୂବବାବୁ ଯଦି ସେଥିଲାଗି ମୋତେ ଭୁଲ ନବୁଝିବେ, ତେବେ ମୁଁ କେତେ କ'ଣ କହିବି । ଗୋଟିଏ ନୂଆ ସ୍କୁଲ କରିବା ଏକ ସାରା ସମୟ ଦେଇ କଲାଭଳି କାମ । ଅତତଃ ଜଣେ ମଣିଷ ସେଥିଲାଗି ତିଆରି ହୋଇ ବାହାରି ପାରିଥିବା ଉଚିତ । ସ୍କୁଲର କେତୋଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମସ୍ୟା କଥା ମୋତେ ଏଥର ଲେଖିଲେ ମୁଁ ସେ ବିଷୟରେ କିଛି କହିପାରିବି । କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଭୁଲ ବୁଝିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ମୋ' କଥାକୁ ବେଦବାକ୍ୟ ପରି ମାନିନେବା ବି ଉଚିତ ନୁହେଁ । ମୁଁ କେବଳ ମୋ' ମତ ହିଁ କହିବି ।

ପ୍ରପରିକଠାରୁ ସବାଶେଷ ଚିଠି ଯାହା ପାଢ଼ନ୍ତି, ସେଥିରୁ ଜଣାପଡ଼ୁଛି, ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆହୁରି କିଛିଦିନ ତେଣେ ରହିବେ, ଦେହ ଅସୁସ୍ଥ, କାମ ବି ଅନେକ । ମୁଁ କେବେ ଯିବି ପଚାରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଗଲେ ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ କୌଣସି କାମ ହୋଇପାରେ ଓ ମୁଁ ଯିବାଦ୍ୱାରା ଯଦି କାହାରି ମନରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଦୁଃଖଭାବ ନଥାଏ, ତେବେ ମୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମାତ୍ରକେ ଯିବାଲାଗି ତିଆରି ଅଛି । କାହାକୁ ଦୁଃଖୀ କରାଇ କେଉଁଠାକୁ ଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

୧୩୬. ବାବାଜୀ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ଦାସ, ନବଜ୍ୟୋତି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ପଣ୍ଡିତେରୀ ।

କଟକ, ୨୧।୯।୭୮

ଆପଣଙ୍କର ସ୍ୱେଚ୍ଛାପତ୍ର ମୁଁ ଯଥାସମୟରେ ପାଇଲି । ମାତ୍ର-ରଚନାବଳୀର ୯ମ ଖଣ୍ଡ (୧୯୫୭-୫୮ର ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର) ର ଅନୁବାଦ ଚାଲିଛି । ଏଥିରୁ ୧୨୬ପୃଷ୍ଠା ଅନୁବାଦ ସରିଛି । ଏହା ଭିତରେ ଆହୁରି ୧୦୩ ପୃଷ୍ଠା ଅନୁବାଦ ବାକୀ ଅଛି । ଆଜି ୧୩୦ ପୃଷ୍ଠା ହୁଇଁଲି । ଏହିପରି ଅନୁବାଦ ଯଦି ନିର୍ବିଘ୍ନରେ ଚାଲିପାରିବ, ତେବେ ଯଥାସମୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁବାଦଟିକୁ ଶେଷ କରିଦେଇ ପାରିବି ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି ।

ଉଷା ଗତ ୧୬ ତାରିଖ ଦିନ ବିଦେଶରୁ ଫେରିଆସିଲା । ତେଣୁ ତା'ର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ବିଶେଷ ଗୃହ ବାୟିତ୍ୱରେ ଥିଲି, ଆପାତତଃ ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତ ହେଲି । ଏଥର ତ ଆହୁରି ଅଧିକ ସମୟ ଯଥାର୍ଥ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଦେଇପାରିବି ।

ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଗତ ମାସଟି ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଚିଠି ସବୁ ମୁଁ ପାଇଛି, ତାହା ମୋ'ର କେତେକେତେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲାଗି ପ୍ରକୃତରେ ଔଷଧ ପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି । ସାମୟିକ ଭାବରେ ଅସ୍ଥିର ଓ ଅବିଶ୍ୱାସୀ ହେବାର ଚକ୍ରାନ୍ତ କୋଉଠି ଭିତରେ ହେଲା ବେଳକୁ ପୁନର୍ବାର ସ୍ଥିର ହୋଇ ଘରକୁ ଫେରି ଆସିବାରେ ଆପଣଙ୍କର ଓ ପ୍ରପରିଙ୍କର ପତ୍ର ମୋତେ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃତଜ୍ଞ ।

ଏଥର ସମୟ କରି ଆଗ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରପରି ଏଥର ସେହିକଥା ଲେଖିଛନ୍ତି, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଆଗରୁ ସେହିକଥା ଭାବୁଥିଲି । ଭାବୁଛି, ଅଲ୍ଲୋବର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ଯିବି । ଅର୍ଥାତ୍ ଦଶହରା ଓ କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ସରିଲେ ଯିବି । ସେତେବେଳକୁ ଯଦି ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଗ୍ରହର ଅନୁବାଦ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଥିବ, ତେବେ ଦୁଇଟି ଯାକକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଇପାରିବି । ତେଣୁ, ଖାଲି ହାତରେ ଗଲାପରି ମୋତେ ଲାଗିବ ନାହିଁ ।

୧୩୭. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଶୀଭୂଷଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶିକ୍ଷକ, ରେମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ସମ୍ବଲପୁର ।
କଟକ, ୨୨।୯।୭୮

ତୁମର ଭାଉଜ ଗତ ୧୬ ତାରିଖ ଦିନ ଫେରିଲେ । ଭଲରେ ଭଲରେ ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲି ଆସିଲେ । ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଦିନ ଅନୁପସ୍ଥିତ ରହିବା ପରେ ପୁଣି ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯିବା ଲାଗି ମନ ଚାହୁଁନାହିଁ । ସେଠାରେ କ୍ରମେ ସବୁକିଛି ଗୋଟିଏ ଧାରାରେ ପଡ଼ିଆସିଛି । ତେଣୁ, ମୋ'ର ସେଠାରେ ରହିବାର ସେତେ ଆବଶ୍ୟକତା ବି ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନ୍ୟ ଏକ ଆଧାର ଖୋଜିବାକୁ ହେବ । ଏହିପରି କେତେ ଆଧାର ବଦଳିଲାଣି, ତଥାପି ମୁଁ ଯେ କ୍ରମେ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଯାଉଛି, ତାହାହିଁ ବଡ଼ କଥା । କୋଉଠି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଲାଖି ଯାଇଥିଲେ ବୋଧହୁଏ ତାହା ହୋଇପାରି ନଥାନ୍ତା ।

୧୩୮. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରପରି, ନବଜ୍ୟୋତି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ପଣ୍ଡିତେରା ।

କଟକ, ୨୫।୯।୭୮

ବନ୍ଧୁବରେଷ୍ଟ, ଉଷା ଗତ ୧୬ ତାରିଖ ଦିନ ଫେରିଆସିଲା । ବର୍ଲିନ୍ ପରେ ସେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଯାଇଥିଲା । ସେଠାରେ ମୋ'ର ବଡ଼ଭାଇ ସପରିବାର ଅଛନ୍ତି ।

ଆପଣ ଆଶ୍ରମ ଯିବାଲାଗି କହିଛନ୍ତି । ମୁଁ ତ ଅନେକ ଆଗରୁ ମନେମନେ ସେହି କଥା ସ୍ଥିର କରି ନେଇଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦଶହରା ଭିତରେ ଯାଇ ହେଉନାହିଁ । ମାତୃ-ରଚନାବଳୀ ମଧ୍ୟ ଖଣ୍ଡ ଅନୁବାଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଛି । ମୁଁ ସେଇଟିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଗରୁ ଅଧାଧୁବା ୯ମ ଖଣ୍ଡ (ପ୍ରଶ୍ନ ଓ ଉତ୍ତର ୧୯୫୭-୫୮)ର ଅନୁବାଦ କରୁଛି । ଏଥିରେ ଆବଶ୍ୟକ ବେଗ ମଧ୍ୟ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଛି । ଆଉ ୧୫୦ ପୃଷ୍ଠା ବାକୀ ରହିଛି । ଭାବୁଛି ଅଲ୍ଲୋବର ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ସେଇଟି ବି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ମୁଁ ସେଇଟିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଯାଇପାରିବି ।

ଆକାଶରୁ ମେଘଗୁଡ଼ାକ କ୍ରମେ ସଫା ହୋଇଯାଉଛି । ଭିତରର କ୍ଷତଗୁଡ଼ାକ ପୂରି ପୂରି ଆସିଲାଣି । ଯିଏ ଦୁଃଖ ଦିଅନ୍ତି, ଦୁଃଖକୁ ହଜମ କରି ଶକ୍ତିରେ ପରିଣତ

କରିବାର ଅବସର ମଧ୍ୟ ସେ ଦେଇଥାନ୍ତି । ପଛକୁ, ଅନେକ ପଛକୁ ଅନାଇ ଦେଖୁଛି, ଜୀବନରେ ଅନେକ ଜାଗାରେ ଖାଲି ହାରିହାରି ଆସିଲି । କିନ୍ତୁ ଆପଣା ଭିତରେ ପାହାଚ ଘାହାଚ ଉଠି ଉଠି ବି ଆସିପାରିଲି । ତେଣୁ, ବାହାରର ସକଳ ହାରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତଥାପି ଶକ୍ତି ବଢ଼ିଛି, ଭଲ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ବଢ଼ିଛି, ଯେଉଁ ମୂଳ ବିଶ୍ୱାସଟି ରହିଥିଲେ ସବୁକିଛି ଭଲଲାଗେ, ସେଇଟି ମଧ୍ୟ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

ଏଥର ଆପଣ ମୋତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ, ମୁଁ କାମ କରିବି । ବସି ବସି ଏହି ସବୁଯାକ ଯେପରି କଳକି ଲାଗିନଯାଏ, ସେକଥା କଦାପି କରିବେ ନାହିଁ ।

ବାବାଜୀ ମହାରାଜଙ୍କୁ ମୋ'ର ପ୍ରଣାମ ଦେବେ । କେବେ ସେଠାକୁ ଯିବି ଓ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ମୋ'ର ସବୁକଥା କହିବି, ସେହିଦିନକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲି । ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ମୋ'ର ବଳ ଅଛି ।

ଆପଣଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଷୟରେ କିଛି ଏଥର ଲେଖିନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ଭାବୁଛି, ନିଜେ ଆପଣଙ୍କର Massaging କଲେ ହାତଗୋଡ଼ ଥରା କୁଆଡ଼େ ଛାଡ଼ି ପଳାଇବ । ସେଗୁଡ଼ାକ ତ ମୁଁ ପାଠରେ ପଢ଼ିଛି – ତେଣୁ ମୋ'ର ସେ ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି ।

୧୩୯. ବାବାଜୀ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ଦାସ, ନବଜ୍ୟୋତି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ପଣ୍ଡିତେରୀ ।
କଟକ, ୧୨।୧୦।୭୮

ଆଜି ଭାରି ମନଶୁସୀରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଏହି ଚିଠି ଲେଖୁଛି । ମାତୃ-ରତନାବଳୀର ୯ମ ଖଣ୍ଡର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଆଜି ସକାଳେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ପ୍ରାୟ ମାସକ ତଳେ ମାୟ ଖଣ୍ଡର ଅନୁବାଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଏଥରକ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଯିବି, ସେତେବେଳେ ଏକାବେଳେକେ ଦୁଇଖଣ୍ଡର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଇପାରିବି ଓ ଆପଣମାନଙ୍କ ପାଖରେ ନିବେଦନ କରିଦେଇ ପାରିବି ।

ଗତ ଦୁଇମାସ ଯେଉଁ ଅଧିକ ସମୟ ମିଳିଲା, ତାହାରି ଯୋଗୁଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଦୁଇଟି ଏପରି ବେଗର ସହିତ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଗଲା । ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ଗତିରେ ମୁଁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରୁଥିଲି, ସେଥିରେ ଏତିକି କରିବାଲାଗି ଆହୁରି ୨/୩ ମାସ ସମୟ ଅଧିକ ଲାଗିଥାନ୍ତା ।

ମୁଁ ଏଠାରୁ ୨ ତାରିଖ ପାହାଚାରୁ ଦାହାରି ୩ ତାରିଖ ଖରାବେଳ ସୁଦ୍ଧା ଆଶ୍ରମରେ ପହଞ୍ଚିଯାଇ ପାରିବି । ଏଥର ଦେଢ଼ବର୍ଷ ପରେ ଆଶ୍ରମ ଯିବାର ଯୋଗ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଯାକ ରତନାବଳୀ ଶେଷକରି ଯିବି ବୋଲି କାହିଁକି ଭିତରୁ ଗୋଟାଏ ଜିଦ୍ ଆସିଲା । ସେଇଥିଲାଗି ଯିବା ଟିକିଏ ଦୈରି କରିଦେଲି । ନହେଲେ କିଛି ଆଗରୁ ମଧ୍ୟ ଯାଇ ପରିଥାନ୍ତି ।

ଏହାପରେ ଆଶ୍ରମରୁ ଫେରିଲେ ଯାଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଖଣ୍ଡର ଅନୁବାଦ ଆରମ୍ଭ କରିବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ'ପାଖରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ଦଶମଖଣ୍ଡ ରହିଛି । ଯେଉଁଟିକୁ ହେଲେ ଆରମ୍ଭ କରିବି ।

୧୪୦. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରପରି, ନବଜ୍ୟୋତି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ପଣ୍ଡିତେରୀ ।

କଟକ, ୧୪।୧୦।୭୮

EEG ର ଫଳାଫଳ କ'ଣ ହେଲା ଓ ତାହାର ଚିକିତ୍ସାଲାଗି କ'ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା, ଅନୁଗ୍ରହ କରି ଜଣାଇବେ । ଆଶୋକବାବୁ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇଥିଲେ, ତେଣୁ ଆଉକିଛି ଚିନ୍ତା କରିବାର ନାହିଁ । ଆପଣ କେବେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶା ଆସିବେ ଏବଂ ନୂତନ ଉଷାହରେ କର୍ମର ପ୍ରବାହ ପୁନର୍ବାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯିବ, ମୁଁ ସେହି ସମୟ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି ।

୨/୧୧କୁ ଚିକେଟ କରିବାଲାଗି ଗଦାଧରବାବୁଙ୍କୁ ପଇସା ଦେଇଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ୩ ତାରିଖ ଖରାବେଳକୁ ମୁଁ ଆଶ୍ରମରେ ପହଞ୍ଚିବି । ସେଠାରେ କିଛିଦିନ ରହିବାପରେ ଛୁଟୀ ପାଇ ମୋତେ ପ୍ରାୟ ସପ୍ତାହକ ସକାଶେ କେରଳ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଠି ମିତ୍ରନିକେତନରେ ମୋ'ର ଯେଉଁ ବନ୍ଧୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ସେ ଏହାମଧ୍ୟରେ ଭାରି ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅସୁସ୍ଥତା ରହିଛି । ତେଣୁ, ଏହି ଆଶ୍ରମ ଯିବା ଅବସରରେ ତାଙ୍କୁ ଯାଇ ଦେଖିବା ଲାଗି ଭାବିଛି ।

ମୁଁ ଭୋଗରାଇ ଯାଇଥିବାବେଳେ ହାଇସ୍କୁଲରେ ଯେଉଁ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା, ସେଥିରେ ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍କୃତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସ୍ୱରଚିତ 'ଅରବିନ୍ଦାଷ୍ଟକମ୍' ପାଠ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଡାକରେ ଶ୍ରୀପତି ବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେଇଛି । ଆପଣଙ୍କ ମତ ନେଇ ତାହାକୁ 'ନବଜ୍ୟୋତି'ରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଭଲହେବ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଲେଖିଛି ।

ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରେରିତ draft ପାଇଛି । ମୁଁ ଦେଖୁଛି ବୁଢ଼ା ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ମୋ'ର ଗେହ୍ଲାହେବା ଯିବନାହିଁ । ମୁଁ ଯେତିକି ଦେଇପାରିବାର ଯୋଗ୍ୟ ହେଉଥିବି, ତା'ଠାରୁ ଅନେକ ଅଧିକ ପାଇବାରେ ଲାଗିଥିବି ।

୧୪୧. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବ ଦେ, ହିନ୍ଦୀ ଶିକ୍ଷକ, ଦହମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ବାଲେଶ୍ୱର ।

କଟକ, ୨୮।୧୦।୭୮

ଗତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଆପଣଙ୍କ ଚିଠି ପାଇବାପରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଚିଠି ଦେଇଛି । ମାତ୍ର ବଡ଼ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କଥା ଯେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରୁ ଆଉ କୌଣସି ଚିଠି ପାଇନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ମନକୁ ଆଘାତ ଦେବାଭଳି କୌଣସି କଥା ଯଦି ମୋ' ଚିଠିରେ ରହିଥିଲା, ତେବେ ଚିଠିରେ ମୋତେ ସେହିକଥା ଲେଖି ଜଣାଇ ଦେଇଥିଲେ ତାହା ଅଧିକ ଭଲ ହୋଇଥାତା । ଯାହାକୁ ଆପଣ ଭାଇ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି, ତା'ପାଖରେ ଏତିକି ଖୋଲା ନ ହୋଇପାରିଲେ ସେହି ତଥାକଥିତ ଭାଇର ମନରେ କେତେ ଆଘାତ ଲାଗିବ, ଆପଣ ସେକଥା ଥରେ ଭାବୁ ନାହାନ୍ତି ?

ଧୂବବାବୁଙ୍କ ପାଖରୁ ଚିଠିର ଉତ୍ତରପାଇ ଚିଠି ଦେଇଛି । ସିଏ ଅସୁସ୍ଥ ଅଛନ୍ତି ଓ ପରେ ଚିଠି ଲେଖିବେ ବୋଲି ଗୀତାର ଲେଖା ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ପାଇଲି । ମୁଁ ଏହି ପହିଲାଦିନ

ଆଶ୍ରମ ଯାଉଛି । ଫେରୁଫେରୁ ନଭେମ୍ବର ଶେଷ ସପ୍ତାହ ହୋଇଯିବ । ତେଣୁ, ଆପଣମାନେ ମୋତେ ଏଥର c/o ନବଜ୍ୟୋତି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, Pondichery-605002 ଠିକଣାରେ ଚିଠିଦେବେ ।

ମୁଁ କ'ଣ ଭାବେ ଜାଣନ୍ତି ? ଖରିଦତକରେ ନୂଆସ୍କୁଲ ଆରମ୍ଭ ହେବାପରେ ଆପଣମାନେ ପନ୍ଦରଦିନରେ ଥରେ ଚିଠି ଦେଉଥାନ୍ତେ, ମୁଁ ତା'ର ଉତ୍ତର ଦେଉଥାନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କର ଉଦ୍ୟମଟି ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହୋଇ ରହିଥିବା ପରି ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି । ଏବଂ, ଏହିପରି ଭାବରେ ମାଆଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅଗ୍ରସର କରାଇନେବାର ପ୍ରୟାସଟି ଦ୍ଵାରା ଆମର ସବୁ ଅବୁଝା କଥା ବି ବୁଝିହୋଇ ଯାଉଥାନ୍ତା, ଆମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ସଂଶୟଗୁଡ଼ାକ ଖସି ପଡୁଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟ ସଂକଳ୍ପ କଲାଭଳି ନୀରବ ହୋଇ ରହିଗଲେ ଆମେ କିପରି ପରସ୍ପରର ନିକଟ ହୋଇ ପାରିବା, ପରସ୍ପରକୁ ଭାଇ ବୋଲି ଡାକିଲେ ମଧ୍ୟ କିପରି ପରସ୍ପରର ଭାଇବୋଲି ଅନୁଭବ କରିବା ?

ଯଦି ଅନ୍ତର ଭିତରେ ମୋତେ କେବେ ନିଜର ଭାଇପରି ସ୍ଵୀକାର କରିଥାନ୍ତି, ତେବେ ଅନ୍ତର ଖୋଲି ମୋ'ପାଖକୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଆଶ୍ରମ ଠିକଣାରେ ଦେବେ । କିଛି ଗୋପନ ରଖିବେ ନାହିଁ । ମୋ'ପାଖରେ କୌଣସି ବାରଣ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆପଣ ସଙ୍କୋଚ କରିବେ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ମନର ଦୁଃଖକୁ ଖୋଲି କହିବେ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଚିଠି ପାଇଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଚିଠି ଦେବି ।

୧୪୭. ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବ ଦେ, ହିନ୍ଦୀ ଶିକ୍ଷକ, ଦହମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୁଲ, ବାଲେଶ୍ଵର ।
କଟକ, ୨୮।୧୧।୭୮

ଆଶ୍ରମରୁ ଠିକ୍ ବାହାରିବା ଦିନ ହିଁ ଆପଣଙ୍କର ଚିଠି ପାଇଥିଲି ।

ଚିଠିପତ୍ରର ସମ୍ପର୍କ ନିୟମିତ ରହିବା ଉଚିତ । ତେବେ, ମୋ'ର ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ, ଆପଣ ଚିଠି ଦେବାରେ କଦାପି ବିଳମ୍ବ କରିବେ ନାହିଁ । ପରସ୍ପର ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖିବା ଦ୍ଵାରା ଆମେ ସର୍ବଦା ପରସ୍ପରର ଅନେକ କାମରେ ଆସିପାରିବା । ଯାହାଙ୍କର କାମ କରିବାକୁ ବାହାରିଥିବାରୁ ହିଁ ଆମେ ପରସ୍ପରର ପରିଚୟରେ ଆସିଛୁ, ତାଙ୍କ ଲାଗି ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟହୋଇ ପାରିବା । ତେଣୁ, ଚିଠିପତ୍ରର ସମ୍ପର୍କ ନିୟମିତ ହେବା ଉଚିତ ।

ଖରିଦତକର ନୂଆ ସ୍କୁଲରେ ଆପଣ ବି ମଝିରେ ମଝିରେ କ୍ଲାସ୍ ନେଉଛନ୍ତି ଜାଣି ଖୁସୀ ହେଲି । ଗୀତା ବି ଏହି ନୂତନ ଉଦ୍ୟମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି, ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଶାର ବିଷୟ । ଧୂବବାରୁ ଯେଉଁଦିନ କ୍ଲାସ୍ ନେଲେ ବୋଲି ଜାଣିବି, ସେଦିନ ମୋ'ର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ହିଁ ରହିବ ନାହିଁ । ଏବଂ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆନ୍ତରିକତା ମିଶି ଉଦ୍ୟମଟିକୁ ଉଚିତ ବାଟରେ ଅବଶ୍ୟ ଆଗେଇ ନେଇ ପାରିବ ।

ସର୍ବ ପ୍ରଥମ କଥା ହେଉଛି, ଆମେ ନିଜେ ବି ପଢ଼ିବା, ନିଜେ ବି ଆଗକୁ ଯିବାରେ ଲାଗିଥିବା । ନିଜର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହେଉଥିଲେ ଯାଇ ଆମେ ଅନ୍ୟର ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ ସାହାଯ୍ୟ

କରିପାରିବା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସରେ ଅନ୍ତତଃ ଖଣ୍ଡେ ଭଲ ହିନ୍ଦୀବହି ଆପଣ ପଢ଼ିବେ, ମୋ'ର ଅନୁରୋଧ ଆପଣ ଏହିପରି ଏକ ବ୍ରତ ଗ୍ରହଣ କରିନିଅନ୍ତୁ । ମାସକୁ ମାସ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଓ ମାଆଙ୍କର କିଛି ନୂତନ ବହି ମଧ୍ୟ ଆମର ପଢ଼ିବା ଉଚିତ । ଏବଂ ନିଜର ଇଂରାଜୀ ଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ୁଥିବା ଉଚିତ । ମାଆ ଓ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦଙ୍କର ଲେଖାକୁ ମୂଳ ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ପଢ଼ିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବା, ଏହା ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟର କଥା ନହେବ । ଆପଣଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଜଣାଇବେ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ କଥା ପାଠଚକ୍ର । ସ୍କୁଲକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଅଭିଭାବକମାନଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ପାଠଚକ୍ର ଗଢ଼ିଉଠୁ । ଦେଖିବେ, ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଖିକୁ ତାହା କେତେ ପରିଷ୍କାର କରିଦେବ, ପରସ୍ପରକୁ କେତେ ନିକଟ କରି ଆଣିବ । ଏବଂ, ଆଗୁହାବୃଦ୍ଧି ଗାଆଁରେ ସହାନୁଭୂତି ଓ ଆଗ୍ରହ ରହିଥିବା ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଅନ୍ତତଃ ୫/୧୦ ଜଣଙ୍କର ଏକ ପାଠଚକ୍ର ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଉଦ୍ୟମ କେତେଦୂର ଗଲା, ଏଥର ମୋତେ ମନେକରି ଜଣାଇବେ ।

ତୃତୀୟ ୨୪ ବେଳକୁ ବାରିପଦାରେ ଏକ ପାଠଚକ୍ର ସମ୍ମିଳନୀ ହେଉଛି । ସେଠାରେ ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଠାରୁ ମୁଁ ଜଳେଶ୍ଵର ଯିବି । ମୋ'ର ଇଚ୍ଛା, ଆପଣ ସେଇଠି ଆସି ମୋତେ ଭେଟିବେ, ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ ୨୬ ତାରିଖରେ । ସେଠାରୁ ଆମେ ଭୋଗରାଇ ଯିବା । ତା'ପରେ ଗୋପୀନାଥପୁର, ସେଠାରୁ ସାଇକେଲ ଯୋଗାଡ଼ କରି ସମୁଦ୍ର ଆଡ଼କୁ ଯିବା । କାନ୍ଧି ଭଉଁରୀର ମୁରଲୀମୋହନ ବାବୁଙ୍କ ସହିତ ଆଗରୁ କଥା ହୋଇଛି । ଦୁଇଦିନ ଆମେ ସେଇଆଡ଼େ ବୁଲି ଫୁଲବଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିବା । ତା'ପରେ ଖରିଦତକ ବାଟରେ ପଡ଼ିବ । ଯଦି ଭୂୟାଁବାବୁ ଅନୁମତି ଦେବେ, ତେବେ ଆମେ ତାଙ୍କ ବାଟଦେଇ ଖରିଦତକ ଆସିପାରିବା । କେବେ ତାଙ୍କର ହୃଦୟ ଦ୍ରବିବ ଓ ସେ ଅନ୍ୟ ଆଖିରେ ସବୁକଥା ବିଚାର କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବେ, ମୁଁ ସେଇଥିଲାଗି ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହିତ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି । ମୋ' ପ୍ରସ୍ତାବ ମୁଁ ଦେଇଛି । ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିବେ । ନଆସିବାର କରିବେ ନାହିଁ । କେବଳ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ସାଇକେଲ ଯୋଗାଡ଼ କରିବାର କାମ ଆପଣଙ୍କର । ବାକୀ ସବୁ ଦାୟିତ୍ଵ ମୋର । ଆପଣ ରାଜୀ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିବା ଲାଗି ମୁଁ ଆସତା ଚିଠିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲି ।

ଭୁବନେଶ୍ଵର ଛାଡ଼ିବା ପରେ କାମ୍ ଦଢ଼ିଲା, କମିଲା ନାହିଁ । ଏଥର ବାବାଜୀ ମହାରାଜ ଓ ପ୍ରପରି ଆହୁରି କେତେ ଅଧିକ କାମର ବରାଦ ଆଣି ଲଦିଦେଲେ । ତାଙ୍କର ମୋ' ଉପରେ କାହିଁକି ଏତେ ବିଶ୍ଵାସ, ସେହିମାନେ ହିଁ ଜାଣନ୍ତି । ଏବଂ ସେମାନେ ଯାହା କହିବେ, ଖୁସୀ ମନରେ ମୁଁ ତାହାହିଁ କରିବି ବୋଲି ବଚନବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଥିବି ।

ସ୍କୁଲ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବେ ନାହିଁ । ଯାହା ପଞ୍ଚତି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ତାହାହିଁ ପ୍ରଶସ୍ତ । କିନ୍ତୁ ଏଣେ ପିଲାଙ୍କୁ ନିଜର କରିନେବେ, ଅଭିଭାବକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଆପଣାର ଲୋକ ହୋଇ ରହିବେ । ପିଲାଏ ଖେଳିବେ, ପାଠ ପଢ଼ିବେ, ଗୀତ

ଗାଈବେ, ଛବି ଆଜିବେ । ପାଠକୁ ମଧ୍ୟ ଖେଳପରି ସହଜ ମଣିବେ । ଏବଂ ତା'ସହିତ
 ସ୍ବାଧୀୟ ଚାଲିବ । ଆମେ ପ୍ରତିଦିନ ମାଆଙ୍କର ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ନିକଟ ହୋଇ ଆସୁଥିବା
 ପରି ଅନୁଭବ କରୁଥିବା । ଏତିକି ହେଉ । ଆଜସବୁ ମୁଁ ସେଠାକୁ ଗଲେ ।

,